Nr. 219. NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.

Kraków, Piątek 29 Września 1922.

Rok XLI.

NOWA REFORMA

„Nowa Reforma" wychodzi codziennie rano.

Prenumerata wynosi:

	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
W miejscu	15600 Mk	7800 Mk	3900 Mk	1300 Mk
z odnoszeniem do domu	18000 „	9000 „	4500 „	1500 „
W Polsce: z przesyłką pocztową	18000 „	9000 „	4500 „	1500 „
W innych państwach	30000 „	15000 „	7500 „	2500 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do **Administracji** „Nowej Reformy" w Krakowie.

Redakcja: ulica Jagiellońska 10. Administracja: ul. św. Anny l. 3. Telefon Redakcji 41. Administracji 241. Dla rozmów **zamiejscowych 1572.**

Nr P. K. O. 140.956; Konto Ziemski Bank Kredytowy w Krakowie.

Rękopisów nadsyłanych Redakcja nie zwraca.

Cena numeru pojedynczego wszędzie 60 Mp.

Prenumeratę przyjmują: Administracja „Nowej Reformy" ul. św. Anny 3. Biuro dzienników i księgarnia „Ruch" (dawniej J. Hopsa) i A. Sabenbauma), ulica Szczepańska 9. Biuro M. Hapsona, ul. Jagiellońska 1 i wszystkie krajowe i zagraniczne biura dzienników i ogłoszeń.

Ogłoszenia przyjmują: w Krakowie wszystkie biura dzienników i ogłoszeń. **W Warszawie** Reklama [illegible] ul. Marszałkowska 130; L. Bochwitz, Marszałkowska 1 D, B. Bochwitz, Freta 4, T. Piotrowski, Marszałkowska 115, [illegible] **W Poznaniu** Polska agencja reklamy „Par", Rycerska 8, Wielkopolska agencja reklamy, Gwarna 17. **W Wilnie** [illegible] **we Lwowie** [illegible] **we Wiedniu** R. Mosse, M. Dukes Nachf., Haasenstein et Vogler, H. Schalek, Rock et Herzfeld, E. Braun, J. Danneberg, J. Rafael, Oest. Anzeige-Ges. „Ira", Wollzeile 12, „Inges", Franz Josef Kai 7; **w Berlinie** „Ala", Krausenstr. 38.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracja „Nowej Reformy" za opłatą od miejsca wiersza milimetrowego za raz Mk 50·—. Za układ tabelaryczny, cyfrowy, skombinowany o 50 procent drożej. — **Nekrologi** Mk 80 za miejsce wiersza. — **Nadesłane** po Mk 130·— od wiersza milimetrowego. — **Głosy publiczne** po Mk 160·— od wiersza. Na pierwszej stronie 250 Mk od wiersza. Drobne ogłoszenia po 30 Mk od słowa, dla poszukujących pracy 20 Mk. — Zamiejscowe ogłoszenia **50% drożej.** — **Załączniki** do „Nowej Reformy" (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia i t. p.) przyjmuje się wedle umowy.

Zjednoczenie socjalistów niemieckich

Kraków, 27 września.

W tych dniach dokonał się w Norymberdze fakt, którego znaczenie zarówno dla dalszego rozwoju stosunków wewnętrznych w Niemczech, jak w całej Europie, jest bardzo doniosłe. Oto socjaliści niemieccy, rozbici od lat dwóch na osobne partje, często zwalczające się ciekle, zjednoczyli się znowu, tworząc »zjednoczoną socjal-demokratyczną partję Niemiec«.

Zgodnie ze słynnem oświadczeniem Bebla, socjaliści niemieccy podczas wybuchu wojny stanęli solidarnie na gruncie niemiecko-narodowym. Robotnicy niemieccy poszli chętnie do wojska. Wielu pierwszorzędnych socjalistów zginęło na polu walki. Całe to zachowanie się socjalistów miało jednak za podstawową przesłankę, że wojna ta jest dla Niemiec obronną, że istotnie są one zmuszone bronić się przed napadem koalicji. W miarę jednak przedłużania się wojny i gromadzenia się zdobytych w niej, zarówno politycznych jak socjalnych doświadczeń, owa jednomyślność socjalistów niemieckich w stosunku do wojny i jej celów, zaczęła słabnąć, aż wreszcie w r. 1917 ustąpiła miejsca rozbiciu. Poważna mniejszość ówczesnej socjalistycznej frakcji parlamentarnej wystąpiła pod przewodnictwem Ledeboura i Liebknechta z partji i utworzyła »niezawisłą partję socjalistyczną«, która stanęła w stosunku skrajnej opozycji do rządu junkiersko-nacjonalistycznego, rzuciła hasło zawarcia pokoju i rozpoczęła energiczną propagandę rewolucyjną. Obok samej, na lata przedłużającej się wojny i blokady, ta właśnie propaganda niezawisłych socjalistów stanowiła główną przyczynę rewolucji w Niemczech.

Kiedy jednak rewolucja wybuchła, a monarchje niemieckie upadły, socjaliści niezawiśli nie utrzymali się przy sterze. Na czas jakiś odepchnęli ich od niego komuniści, którzy tymczasem zorganizowali się pod nazwą partji Spartacusa, dążąc do natychmiastowego obalenia ustroju kapitalistycznego i dyktatury proletarjatu. Komunistyczne tendencje rewolucji sprawiły, że prawica socjalistyczna, prowadzona przez Scheidemanna, przeistoczyła się na czas w stronnictwo reakcyjne, które dostarczyło ludzi, najenergiczniej i najbezwzględniej zwalczających rewolucję komunistyczną (Noske), natomiast niezawiśli socjaliści pozostali na rozdrożu, nie mogąc popierać komunistów, ale wzdragając się równocześnie pójść z socjalistami większości. Gdy socjaliści większości weszli do koalicji parlamentarnej, popierającej rządy, które zdecydowały się wykonywać warunki pokoju, socjaliści niezawiśli pozostawali nadal w opozycji, jakkolwiek zasadniczo zgadzali się na konieczność t. zw. »polityki spełnienia«.

Rozbicie socjalistów sprawiło, że w rewolucji i w następnym okresie proletarjat niemiecki [illegible] i że po- [illegible] mimo wszystko przy władzy.

Ultimatum londyńskie z maja 1920 r., określające wysokość żądanych od Niemiec odszkodowań, pogłębiło rozdział istniejący między partjami robotniczemi. Gdy socjaliści większości weszli do bloku z katolickiem centrum i partją demokratyczną, celem poparcia rządu, któryby przyjął żądania ultimatum i zobowiązał je płacić, socjaliści niezawiśli pozostali na boku, komuniści zaś poszli razem z obiema partjami nacjonalistycznemi, które sprzeciwiały się przyjęciu ultimatum londyńskiego i przemawiały za wznowieniem stanu wojennego. Oczywiście gdy partje nacjonalistyczne zajęły takie stanowisko z myślą o restauracji monarchji, komuniści uczynili tosamo w nadziei, że nowe zawikłania wojenne przyspieszą realizację ich programu dyktatury proletarjatu.

W tej sytuacji socjaliści niezawiśli, jakkolwiek nadal pozostawali w opozycji, musieli jednak niejednokrotnie popierać rząd koalicyjny Wirtha, nie chcąc dopuścić, aby miejsce jego zajął rząd nacjonalistyczny ,lub aby komuniści zyskali nowe warunki dla swoich knowań i puczów. Logika rzeczy już wówczas wymagała połączenia się obu stronnictw socjalistycznych, ale wspomnienia niedawnego rozbicia i wzajemnej walki były jeszcze zbyt żywe. One to przeszkadzały zjednoczeniu.

Tymczasem reakcja niemiecka, tem właśnie rozbiciem ośmielona, zaczęła podnosić głowę coraz wyżej. Morderczy zamach na Rathenaua był ostatnim jak gdyby ostrzeżeniem przed niebezpieczeństwem monarchistyczno-reakcyjnego przewrotu. Wszystkie republikańskie żywioły spostrzegły, że młoda republika niemiecka znajduje się w niebezpieczeństwie i że potrzeba ją bronić wyjątkowemi środkami. Dla przeprowadzenia ustawy o ochronie republiki socjaliści niezawiśli zdecydowali się nawet wejść do rządu. To też nastąpiło ostateczne przełamanie oporów, które dotąd utrudniały zjednoczenie obu wielkich partyj socjalistycznych. Odtąd zjednoczenie to było już tylko kwestją czasu. Jakoż na odbytym przed dwoma tygodniami w Gera kongresie partyj niezawisłych, przeprowadzono gruntowną dyskusję nad sprawą zjednoczenia. Ogromna większość wypowiedziała się za niem. Wskutek tego urządzono wkrótce w Norymberdze zjazd delegacyj obu partyj, na którym w uroczysty sposób dokonano zjednoczenia.

Razem z niezawisłymi socjalistami wróciła do wspólnoty socjalistycznej także grupa komunistyczna czyli t. zw. »komunistyczna wspólnota pracy«, prowadzona przez przyjaciela Róży Luksemburg, Pawła Lewiego, który po zamachu komunistycznym w Ruhr przekonawszy się, że był on na zimno sprowokowany przez trzecią międzynarodówkę w Moskwie, wystąpił z partji komunistycznej, nawiązując kontakt organizacyjny z niezawisłymi. Teraz Lewi razem za swoją komunistyczną grupą znalazł się także we wspólnej partji socjalistycznej. Wskutek tego odrodzona w Norymberdze zjednoczona partja socjal. obejmuje z pewnością dziewięć dziesiątych całego proletarjatu niemieckiego, liczy przeszło dziesięć miljonów członków i jest najsilniejszą partją nietylko w Niemczech, lecz także w Europie. Tak więc nowa partja socjalistyczna obejmuje wszystkie niemal odcienie socjalizmu niemieckiego, od prawicowca Welsa aż do komunisty Lewiego. Poza organizacją pozostali tylko prawowierni komuniści, ślepi wykonawcy zleceń moskiewskiej międzynarodówki, którym przewodzą Brandler i Eberlein.

Utworzenie zwartego bloku socjalistycznego w Niemczech będzie miało bardzo różnorodne polityczne i socjalne skutki zarówno w samych Niemczech, jak w Europie. Rozważenie tych skutków wypada jednak odłożyć do innej sposobności.

Ruch wyborczy

ROZŁAM POMIĘDZY P. S. L. „PIAST" A P. S. L. „LEWICA".

Na ręce jeneralnego komisarza wyborczego złożono dwie dalsze listy państwowe do Sejmu: pierwszą (oznaczoną Nr 13) wręczono imieniem dawnej grupy posła Stapińskiego, drugą z ramienia centrum mieszczańskiego narodowo-postępowego z dwoma nazwiskami na czele pp. de Rosseta i b. ministra Przanowskiego. Lista ta otrzymała Nr 14.

Zgłoszenie odrębnej listy grupy Stapińskiego — pisze „Kurjer Poranny" — było wypadkiem zgoła nieoczekiwanym. Wprawdzie już od kilku dni krążyły w Sejmie pogłoski, że w świeżym pakcie między P. S. L. Piastem a posłem Stapińskim istnieją pewne niedomówienia, nie przypuszczano jednak, że sojusz ten, zawarty dla wspólnej akcji wyborczej, zostanie zerwany. O przyczynach, które doprowadziły do rozbicia, informuje jeden z wybitnych działaczów P. S. L., iż leżą one głównie w odrzuceniu wygórowanych postulatów, postawionych przez grupę Stapińskiego stronnictwu Piasta. Pierwszem następstwem ustąpienia Stapińszczyków jest przywrócenie pierwotnej listy państwowej stronnictwa P. S. L. do Sejmu, którą poniżej zamieszczamy. Zawiera ona naogół około 100 nazwisk.

LISTA PAŃSTWOWA P. S. L.

Do Sejmu:

1) Wincenty Witos; 2) Maciej Rataj, poseł do Sejmu ustawodawczego; 3) Jan Dąbski, poseł; 4) Jan Dębski, poseł, 5) Dr Władysław Kiernik, poseł do Sejmu ustawodawczego; 6) Paweł Bobek, poseł; 7) Józef Kowalczuk, poseł; 8) Stanisław Kielak, rolnik; 9) Aleksander Bogusławski; 10) Gerwazy Aleksander Niedbalski; 11) Andrzej Pluta, poseł; 12) Henryk Wyrzykowski, redaktor; 13) Alfons Erdman, poseł; 14) Bogusław Miedziński, podpułkownik; 15) Marjan Dąbrowski, redaktor; 16) Jan Bryl, poseł do Sejmu ustawodawczego; 17) Władysław Byrka, b. podsekretarz stanu; 18) Antoni Anusz, poseł; 19) Marjan Szydłowski, inżynier górniczy; 20) August Lizak, przemysłowiec; 21) Tomasz Wilkoński, agronom; 22) Zygmunt Rusinek, sekretarz naczelny P. S. L.; 23) Stefan Brzeziński, zastępca dyrektora departamentu samorządowego w ministerstwie spraw wewnętrznych; 24) Adam Krężel, poseł; 25) Mieczysław Michałkiewicz, profesor gimnazjalny; 26) Jan Nawrocki, poseł; 27) Piotr Ignacy Sobczyk, rolnik; 28) Jakób Pawłowski, inżynier; 29) Romuald Węckowicz, inżynier z Wilna; 30) Józef Rączkowski, dziennikarz; 31) Władysław Grzędzielski, poseł; 32) Władysław Ostrowski, inżynier z Buczacza; 33) Eugenjusz Starczowski, prawnik.

Do Senatu:

1) Jakób Bojko, rolnik, poseł do Sejmu ustawodawczego; 2) Bolesław Wysłouch, redaktor, Lwów; 3) Jozef dr Buzek, poseł na Sejm; 4) Stanisław Osiecki, poseł na Sejm; 5) Michal dr Grek, adwokat, Lwow. 6) Andrzej Kędzior, poseł na Sejm; 7) Stanisław Wojciechowski, b. minister spraw wewnętrznych; 8) Andrzej Średniawski, poseł na Sejm; 9) Franciszek Popiołek, dyrektor gimnazjum w Cieszynie; 10) Edmund Kośłacz, urzędnik; 11) Franciszek Ścibor, sędzia okręgowy w Tarnowie; 12) Bronisław Krzyżanowski, adwokat w Wilnie; 13) Teofil Kurczak, poseł do Sejmu; 14) Józefat Błyskosz, poseł do Sejmu; 15) Wiktor Kulerski, redaktor w Grudziądzu; 16) Feliks Starzyński, poseł do Sejmu; 17) Dr Biały, członek Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie; 18) Lutomski, profesor uniwersytetu w Warszawie, 19) Włodek; 20) Jan Wasung, agronom we Lwowie; 21) Jan Kazimierz Niewodniczański, adwokat w Warszawie; 22) Popiołkiewicz; 23) Szczepuła; 24) Wiśniewski Stanisław, burmistrz m. Brzeżan; 25) Krajnik Bolesław, rolnik.

KANDYDATURY GRUPY STAPIŃSKIEGO.

Na czele listy państwowej do Sejmu grupy posła Stapińskiego figuruje p. Ptak; do Senatu pp. Fruchnik i Wilusz.

KANDYDACI ZJEDNOCZENIA MIESZCZAŃSKIEGO.

Jak z Warszawy donoszą, na liście państwowej Zjednoczenia Mieszczańskiego, która ma być dziś zgłoszona, na pierwszem miejscu znajdują się nazwiska prezydentów. Neumanna, Federowicza i Drzewieckiego.

PAŃSTWOWA LISTA NARODOWEJ DEMOKRACJI.

Narodowo-demokratyczne organizacje, występujące pod nazwą Chrześcijańskiej Jedności Narodowej, wniosły wspólną listę państwową Nr 8, na której pierwszych miejscach figurują: 1) Korfanty Wojciech, 2) Grabski Stanisław, 3) Dubanowicz, poseł, 4) Chaciński Józef, prezes chrześcijańskiego narodowego stronnictwa pracy, 5) Balicka Gabrjela, 6) Kucharski Władysław, inżynier, b. minister. 7) Michalski Jerzy, b. minister, 8) Pluciński Leon, komisarz jeneralny Rzeczypospolitej w Gdańsku, 9) Szebeko Ignacy, b. poseł w Berlinie, 10) Kowalewski Konstanty, poseł, 11) Wierzbicki Andrzej, poseł, 12) Seyda Zygmunt, poseł, 13) Dąbrowski Stefan, profesor uniwersytetu (Poznań), 14) Gerlicz Wiesław, inżynier (Łódź), 15) Gąsiorowski Franciszek, 16) Załuska Jan, poseł, 17) Gościcki Jerzy, ekonomista (Warszawa), 18) Rudnicki Jan, poseł. 19) Sykała Julian, inżynier (Będzin), 20) Trepka Edmund, profesor politechniki (Warszawa), 21) Brzostowski Jan, inżynier (Będzin), 22) Holeksa Kazimierz, dziennikarz, 23) Kozicki Stanisław, dziennikarz (Poznań), 24) Wiercia Karol, dziennikarz (Warszawa). Na ostatniem (80) miejscu jest jakiś p. Świrski, publicysta z Krakowa (?).

Na państwowej liście kandydatów do Senatu umieściła „chjena" na czele następujące nazwiska: 1) Trąmpczyński Wojciech, marszałek, 2) Skirmunt Konstanty, b. minister, 3) Teodorowicz Józef, arcybiskup. 4) Kiniorski Marjan, prezes centralnego Towarzystwa rolniczego (Warszawa), 5) Nowodworski Stanisław, prezydent miasta Warszawy, 6) Kasznica Stanisław, profesor uniwersytetu (Poznań), 7) Broniewski Bohdan, przemysłowiec (Warszawa), 8) Szarski Marcin, dyrektor Banku Przemysłowego (Lwów), 9) Jabłonowski Władysław, poseł, 10) Szebeko Józefa, publicystka (Warszawa).

DALSZE LISTY WYBORCZE.

Warszawa, 27 września (PAT). W ciągu dnia wczorajszego zostały w Generalnym Komisarjacie wyborczym złożone następujące listy wyborcze: Nr. 19 został wydany drugiej liście mieszczańskiej, którą wycofano. Nr. 20 otrzymał żydowski demokratyczny blok ludowy. Nr. 21 Komitet wyborczy niezależnych socjalistów. O godz. 18 **upłynął termin składania list państwowych do Sejmu, wobec czego Komitet Generalny wyborczy zamknął swoje czynności.**

Warszawa, 27 września (Tel. wł.) Ostatnia zgłoszona wczoraj lista »Polskiego Związku Kresowego« otrzymała numer 22. Na czele listy znajdują się nazwiska **Jana Piłsudskiego,** oraz ministra **Narutowicza.**

RUCH WYBORCZY W OKRĘGU TARNOWSKIM

Tarnów, 25 września.

Sytuacja wyborcza znajduje się obecnie w naszym okręgu w stanie silnego wrzenia. Wprawdzie większe partje polityczne nie ustaliły jeszcze swoich kandydatów, ale co do niektórych można już snuć przewidywania. I tak, prócz dwóch kandydatów na liście Piastowców, o czem już donosiliśmy, Stronnictwo katolicko-ludowe ustaliło już prawie kandydata na drugie miejsce w osobie księdza Czuja.

Socjaliści są prawie zdezorjentowani. Przyczynił się do tego fakt, że, kiedy zarząd partji umieścił pp. Nowickiego i Ciołkosza, czy odwrotnie, czego nie mogliśmy stwierdzić, to żydzi tarnowscy, należący do partji, wysunęli, jako swego kandydata, p. Fensterblaua, dając tem wyraz swego separatyzmu. Wobec takiego stanu rzeczy i wiadomego rozłamu, trudno powiedzieć, czy P. P. S. może liczyć w naszym okręgu na przeprowadzenie swego kandydata.

NPRowcy kandydata nie stawiają, podobnie jak inwalidzi. Związek ludowo-narodowy agituje zaciekle w okręgu, zwołując wiece na prawo i lewo; czy jednak przeforsuje swego kandydata, wątpimy, ponieważ powiaty, wchodzące w skład okręgu tarnowskiego, nigdy nie zdradzały zbytniej sympatji do partji narodowo-demokratycznej. Zresztą bliska przyszłość okaże, czy nasze zapatrywanie oparte jest na słusznych przesłankach.

Powstałe niedawno Stronnictwo Mieszczańskie na kilku zebraniach omawiało sprawę postawienia odrębnej listy i wyboru własnego kandydata. Stronnictwo w najlepszym razie i przy najkorzystniejszych warunkach może liczyć na jeden mandat. Członkowie Stronnictwa pragnęli wysunąć kandydaturę p. Goetza-Okocimskiego; zamiar ten jednak spełzł na niczem wobec kategorycznego oświadczenia p. Goetza, że kandydować nie będzie. Wobec tego braną jest w rachubę **poważna kandydatura z Krakowa.**

Stronnictwo Mieszczańskie pragnie wejść w kontakt z Unją Narodowo-Państwową i w tym kierunku zrobiono pierwszą próbę. Kilka dni temu zjechali się zastępcy miast i miasteczek naszego okręgu, omówili położenie, zgodzili się na poparcie kandydata, któryby mógł i umiał zastępować interesy miejskie, jednak do faktycznego porozumienia nie przyszło. Bardzo poważne szanse miałaby kandydatura dra Tertila, członka Unji Państwowej, ale, o ile nam wiadomo, dr Tertil nie zdradza wielkiej ochoty do kandydowania.

O ewentualnym wyborze posła z miast i miasteczek okręgu tarnowskiego zadecydują żydzi. Dotychczas jednak zajmują oni stanowisko wyczekujące, a nawet, jak nas słuchy dochodzą, pragną wysunąć własnego kandydata. A szkoda! — bo nawet przy znanej swej solidarności, kandydat żydowski nie bardzo liczyć może na wyjście z urny wyborczej. I jeżeli porozumienie między stronnictwami mieszczańskiemi a żydowskiemi nie nastąpi, to może zajść ta ewentualność, że z urny wyborczej wyjdą kandydaci Piastowscy i katolicko-ludowi.

Z RUCHU WYBORCZEGO W NOWYM SĄCZU.

Nowy Sącz, 26 września.

W piątek, dnia 22 bm., odbyło się zebranie przedwyborcze tak zwanego Związku Chrześcijańskiej Jedności Narodowej, na które między innymi stawili się w znacznej liczbie przedstawiciele duchowieństwa okolicznego, inteligencja urzędnicza i mieszczańska. Sprawę wyborów referował poseł ks. Lutosławski, który nawoływał do wdrożenia energicznej agitacji w miastach, by zwalczać znienawidzonych — jak się wyrażano — „czerwonych". W dyskusji, jaka się wywiązała po referacie, okazała się niezgodność w pojmowaniu sytuacji wśród uczestników zebrania. Ks. Cierniak, zabrawszy głos, stwierdził z żalem, że akcja przedwyborcza w mieście jest znacznie opóźniona, wobec czego stała się niemal bezprzedmiotową, radził natomiast pójść na wieś, by usunąć stamtąd wpływy Piastowców. Ostatecznie ustalono listę Chrześcijańskiej Jedności Narodowej, na której pierwsze miejsce zajmuje p. Jachymiak, prezes Polskiego Związku kolejowców, na drugiem figuruje p. Brudzisna Antoni, radca magistratu, a na trzeciem p. Jan Potoczek.

Mężowie zaufania udali się następnie do Bochni i Wieliczki w celu uzgodnienia kandydatur z miejscowemi zrzeszeniami Związku Chrześcijańskiej Jedności Narodowej.

Z RUCHU WYBORCZEGO WE LWOWIE.

Ze Lwowa donoszą:

Wśród żydów zainteresowanie wyborami **jest do**tąd niewielkie. Sjoniści, względnie narodowcy żydowscy, za kilka dni ogłoszą listę swoich kandydatów. Uważają oni jeden mandat we Lwowie za całkiem pewny, ale postawią aż trzech kandydatów.

Zjednoczenie Polaków w. m. oświadczyło się za kandydaturą wiceprezydenta dra Schleichera, taksamo nowo powstały „Żydowski Związek obywatelski". Za kandydaturą wiceprezydenta Schleichera oświadczyła się także „Organizacja kupców, przemysłowców i rękodzielników żydowskich", oraz kilka innych stowarzyszeń.

Wobec stanowczej decyzji odmownej dra Schleichera, prawdopodobnie obóz polsko-żydowski wcale kandydata we Lwowie nie postawi.

SYTUACJA WYBORCZA NA KRESACH.

„Kurjer Poranny" informuje w następujący sposób o sytuacji wyborczej na kresach:

W akcji wyborczej zaznaczyła się **intensywna robota bloku mniejszości narodowych,** złożonego z żydów, Niemców, Ukraińców i drobnej grupy rosyjskiej. **Czesi, liczący około 80.000 ludności, oświadczyli swoją lojalność wobec państwa polskiego i do bloku nie weszli.** W okręgach Krzemieniec, Dubno i Ostrów rozwija żywą działalność P. S. L. Piast, **do którego zgłosili akces Czesi i Ukraińcy z obozu polonofilskiego.** Pośród niepodległościowców wielką konsternację wywołał fakt powstania na Wołyniu **partji Ukraińskiej Jedności Narodowej, występującej ostro przeciw blokowi i współdziałającej z polską demokracją.**

O WYBORY W PASIE NEUTRALNYM.

Warszawa, 27 września (AW). W ostatnich dniach bawiła w Wilnie delegacja ludności z pasa neutralnego w celu poinformowania się o technice wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej, **gdyż wśród ludności istnieje niezłamana wola dokonania tam wyborów,** podobnie jak to miało miejsce przy wyborach do Sejmu wileńskiego. Delegacja ludności w Warszawie postanowiła złożyć rządowi polskiemu **prośbę o uwzględnienie wyborów i uzyskanie wśród mocarstw uznania ich ważności** Delegacja zamierza w czasie bytności przedstawicieli Ligi Narodów w pasie neutralnym złożyć im memorjał w tej sprawie.

ARMJA WOBEC WYBORÓW.

Z powodu wyborów do Sejmu i Senatu, ministerstwo spraw wojskowych przypomina następujące przepisy:

„Wojskowemu w czasie służby w szeregach, ani też żołnierzowi rezerwy w mundurze nie wolno uczestniczyć w zebraniach, zwołanych dla omawiania spraw politycznych, ani też w manifestacjach politycznych, urządzanych przez kogokolwiek poza władzami państwowemi".

„Oficerowi nie wolno należeć do stowarzyszeń, mających cele polityczne, ani brać udziału w życiu politycznem".

Winni przekroczenia w jakikolwiekbądź sposób obowiązujących rozkazów, zabraniających osobom wojskowym brania czynnego udziału w życiu politycznem, pociągani będą do odpowiedzialności karnej po myśli paragrafu 92 w. k. k. za nieposłuszeństwo rozkazom, za co grozi kara pozbawienia wolności do lat trzech i ewentualnego wydalenia z wojska.

Zamęt na Wschodzie

ABDYKACJA KRÓLA GRECKIEGO.

Ateny, 27 września (PAT). Reuter. **Król Konstantyn abdykował.**

ROZRUCHY W GRECJI.

Londyn, 27 września (PAT). Według doniesienia z Aten, wybuchły w Grecji poważne rozruchy o charakterze rewolucyjnym. Szczególnie silne niepokoje wybuchły w Larissie.

SPISEK PRZEWROTOWY W GRECJI.

Berlin, 27 września (AW). »Est Europe« donosi z Aten: Tutejszej policji udało się wykryć **spisek Venizelistów, który przygotował powstanie.** Władze wykryły większą ilość magazynów broni, należących do spiskowców. Przywódcy ruchu, między którymi znajduje się 30 oficerów, oraz były minister wojny Grivas, zostali uwięzieni.

ROZMIARY KLĘSKI GRECKIEJ.

Berlin, 27 września (AW). W Moskwie ogłoszono następujący oficjalny komunikat z Angory: W czasie od 26 sierpnia do 10 września włącznie, dostało się do tureckiej niewoli **96 greckich jenerałów i wyższych oficerów, 3.000 oficerów frontowych, oraz 40.000 żołnierzy.** Zdobyto w tym czasie 1484 ciężkich dział, 426 dział polowych, 13 tysięcy karabinów maszynowych, 8 tanków, 1.500 samochodów, 70 tysięcy wozów, 26 aeroplanów, około 15 tysięcy pocisków artyleryjskich, oraz kilka miljonów nabojów karabinowych. Cały ten łup został oddany na użytek armji tureckiej.

WEZWANIE VENIZELOSA DO POWROTU.

Londyn, 27 wrześnie (AW). »Chicago Tribune« donosi z Aten, **że gabinet grecki wezwał Venizelosa, bawiącego we Francji, do powrotu w celu ratowania ojczyzny.** Kilku ministrów, zajmujących opozycyjne stanowisko do Venizelosa, **chce wejść z nim w porozumienie wobec wspólnego niebezpieczeństwa.**

PANIKA W ILDIŻ-KIOSKU.

Londyn, 27 września (PAT). Sprawozdawca »Daily Chronicle« w Konstantynopolu donosi: **W Ildiz-Kiosku zapanowała panika. Sułtan jest przygnębiony z powodu ustąpienia ministrów.** Kemal wyraził życzenie zamianowania wielkiego wezyra z pośród nacjonalistów, któryby był w Konstantynopolu reprezentantem rządu angorskiego. Będzie nim prawdopodobnie Hamid bej. Nie ulega wątpliwości, że sułtan będzie z powodu swego przychylnego dla aljantów stanowiska **zdetronizowany.** Jeżeli zwolennicy Angory wezmą górę w Konstantynopolu, ma największe szanse zostać następcą sułtana książę Selim.

TURCY BOMBARDUJĄ WYSPY GRECKIE.

Paryż, 27 września (AW). »New York Herald« donosi z Konstantynopola, że tureckie samoloty **zbombardowały wyspy greckie Mitylene i Chios.**

EWENTUALNE ZAMIARY TURCJI.

Londyn, 27 września (AW). Zastępca rządu angorskiego w Konstantynopolu. Hamid bej, udzielił imieniem swojego rządu wywiadu angielskim korespondentom. Wyjaśnił on, że **rząd angorski stoi bezwzględnie na punkcie oddania Turkom Tracji zachodniej,** bez czego niema mowy o rokowaniach pokojowych. Zdaniem Hamida beja w obecnej zawikłanej sytuacji są dwa punkty wyjścia: 1) przyjęcie zaproszenia

mocarstw sprzymierzonych na konferencję pokojową, 2) skorzystanie z prawa przekroczenia cieśnin. W pierwszym wypadku zadowolni się Turcja wysłaniem do Tracji gubernatora cywilnego, z małym wojskowym oddziałem, w drugim wypadku Turcja będzie się czuć zmuszoną uchwycić zarządzeń natury wojskowej. Zdaniem jednak Hamida beja, należy żywić nadzieję załatwienia konfliktu w drodze pokojowej.

MOBILIZACJA W BUŁGARJI.

Belgrad, 27 września (AW). »Tribuna« donosi z Sofji, iż rząd bułgarski zarządził **mobilizację ostatnich roczników. Mobilizację przeprowadza się szybko i tajemnie.** Na granicy jugosłowiańskiej odbywa się już koncentracja wojsk. W kołach bułgarskich oświadczają, że nadeszła właśnie odpowiednia chwila polepszenia losu narodu bułgarskiego.

GRECJA W OBRONIE TRACJI.

Ateny, 27 września (AW). Wiadomość o postanowieniach konferencji paryskiej, wywarła wśród tutejszej ludności **ogromne zaniepokojenie.** Utrata Tracji i Adrjanopola jest tem boleśniejsza, że **oznacza fiasko marzeń o potędze mocarstwowej Grecji.** Ogromne masy uchodźców z Tracji powracają do Aten.

Ateny, 27 września (AW). **W Tracji skoncentrowano wszystkie wojska, jakiemi jeszcze rząd grecki rozporządza.** Siły te, któremi dowodzi jenerał Dusmanis, ocenia się na 100.000 ludzi. **Grecy wolą walczyć do ostatniego żołnierza, niż zrezygnować ze swoich praw do Tracji.**

DODATNIE WRAŻENIE NOTY SPRZYMIERZONYCH.

Londyn, 27 września (AW). Wysłana przez mocarstwa sprzymierzone **nota zbiorowa do Turcji, wywołała w całym świecie muzułmańskim bardzo dodatnie wrażenie.**

NIEPOKOJĄCE WIADOMOŚCI PISM ANGIELSKICH.

Paryż, 27 września (AW). Według doniesień angielskich pism z Konstantynopola, mieli Kemaliści oświadczyć, iż **nota aljantów nie odpowiedziała ich oczekiwaniom.** W kołach ententy liczą się wobec tego z podjęciem marszu przez kemalistów. **Kemal obstaje za obsadzeniem Tracji przez Rosję, i oddaniem Tracji Turkom jeszcze przed rozpoczynającą się konferencją pokojową.** Zaznacza on, że i Anglicy musieliby jeszcze przed rozpoczęciem się konferencji wstrzymać swoje przygotowania wojenne. Co się tyczy udziału Rosji w obradach, to sprzeciwia się jej dopuszczeniu bardzo stanowczo Francja, widzi bowiem w tem oficjalne uznanie rządu bolszewików.

KONFERENCJA ANGIELSKO-AMERYKAŃSKA.

Londyn, 27 września (AW). Jak się biuro Reutera dowiaduje z Waszyngtonu, odbędzie się w najbliższym czasie **konferencja przedstawicieli rządów: angielskiego i amerykańskiego** dla omówienia najważniejszych aktualnych obecnie kwestyj. Jest prawdopodobnem, że **obecne trudności likwidacji problemu wschodniego, będą także stanowiły jeden z punktów programu obrad.**

KONFERENCJA WSCHODNIA.

Londyn, 27 września (PAT). Reuter. »Times« donoszą z Konstantynopola: Wysocy komisarze państw sprzymierzonych **uchwalili zwołać konferencję w sprawie rozejmu w Mulanji.**

NADZIEJA ZAŻEGNANIA WOJNY.

Paryż, 27 września (AW). Lord Curzon przed swoim odjazdem do Londynu miał wywiad z dziennikarzami paryskimi, którym zaznaczył, **że jego zdaniem niebezpieczeństwo nowej wojny w Europie zostało poniekąd zażegnane i konflikt na bliskim Wschodzie da się załatwić pokojowo.** Curzon wyraził się, że jest bardzo zadowolony ze swego pobytu w Paryżu, podczas którego znowu ujawniła się **zgoda i solidarność sprzymierzonych.**

Kemal pasza

Bohater wielkiego zwycięstwa tureckiego nad Grekami, Mustafa Kemal, urodził się w Salonikach w roku 1872 i liczy dziś lat 50. Pochodzi on ze starej rodziny anatolijskiej. Kiedy pod władzą Abdul Hamida Turcja zdawała się staczać w przepaść, ówczesny kapitan sztabu jeneralnego, Kemal z kolegą swoim Enwerem i przy współudziale Talaata i Dżemala, stanął na czele ruchu młodotureckiego. W lecie 1908 roku nazwisko jego rozbrzmiało szeroko po kraju, jako pierwszego działacza nowego kierunku.

Na wiosnę 1909 roku sułtan rozpędził parlament. Wówczas Kemal i Enwer wmaszerowali na czele armji salonickiej do Konstantynopola i zdetronizowali sułtana. W tym czasie powołano z powrotem do kraju księcia Mahmeda, skazanego poprzednio na trzydziestoletnie wygnanie i obwołano go sułtanem.

Podczas wojny bałkańskiej 1912 roku major Kemal należał do sztabu jeneralnego armji dardanelskiej. W rok później mianowany został attaché wojskowym w Sofji. Po wystąpieniu Turcji w czasie wojny światowej pułkownik Kemal dowodził w walkach z wojskami francusko-angielskiemi o Dardanele. Później mianowany jenerałem, stanął na czele siódmej armji tureckiej, walczącej w Palestynie pod rozkazami Dżemala-Paszy. Po rozbiciu wojsk tureckich przez armję angielską, Kemal zgromadził rozproszone oddziały i utworzył nową armję anatolijską. W roku 1921 armja jego liczyła już 100.000 ludzi, w tej liczbie znaczną ilość ochotników. Kemal zwołał następnie zgromadzenie narodowe w Angorze, które wybrało go naczelnikiem. Kemal rozporządza wypróbowaną armją, najzupełniej oddaną i widzącą w swoim wodzu zbawcę ojczyzny.

KRONIKA

Kraków, 28 września.

SPRAWY MIEJSKIE. W dniu 26 bm. odbyło się posiedzenie Sekcji II wspólnie z Sekcją V Rady miasta, na którem załatwiono sprawę emerytalną urzędnika miejskiej Izby obrachunkowej oraz przyznano kredyt dodatkowy na sporządzenie list wyborczych na rok 1922.

PRZEDŁUŻENIE PRZEGLĄDU SPISÓW WYBORCÓW. Komisja okręgu wyborczego Nr 41 Kraków-miasto podaje do publicznej wiadomości, że wedle oznajmienia gen. komisarza wyborczego spisy wyborców do Sejmu i Senatu pozostaną wyłożone do przeglądu do dnia 5 października br. włącznie w dotychczasowych lokalach urzędowych obwodowych komisyj wyborczych.

ZJAZD DELEGATÓW PRACOWNIKÓW PUBLICZNYCH. W niedzielę, dnia 1 października b. r., o godzinie 10 rano odbędzie się w sali Rady miejskiej w Krakowie zjazd delegatów pracowników publicznych województwa krakowskiego, na którym prezydjum Związku zrzeszeń pracowników publicznych zda sprawozdanie z pertraktacyj z przedstawicielami rządu i Sejmu w sprawie rządowego projektu uposażenia pracowników państwowych. Obecność wszystkich delegatów konieczna.

OFIARNOŚĆ ZIEMIAN DLA AKADEMIKÓW. Walne zebranie Związku ziemian w dniu 15 września b. r. przeznaczyło kwotę około 6 miljonów Mkp. na zakupno żywności dla kuchni akademickich w Krakowie. Ponadto uchwaliło: Walne zebranie poleca gorąco wszystkim członkom Związku poprzeć akcję młodzieży akademickiej, podjętą dla zebrania środków na utrzymanie kuchni akademickich. Walne zebranie wyraża przekonanie, że żaden z członków od poparcia tego się nie uchyli.

Zarząd Centrali akademickich stowarzyszeń samopomocowych składa członkom, radzie głównej i wydziałowi Związku ziemian w Krakowie najserdeczniejsze podziękowanie za udzielenie pomocy kuchniom akademickim. Uchwała członków Związku ziemian wypłynęła z głębokiego zrozumienia potrzeb młodzieży, zarazem szczerego ukochania jej i serdecznej troski o zagrożony byt codzienny akademika. Zdarzenie to nabiera tem donioślejszego znaczenia, że młodzież otrzymała pomoc od własnego społeczeństwa, które, wyniszczone wojenną zawieruchą, nie mogło zdobyć się w latach ubiegłych na królewski dar przejęcia od narodowo obcych czynników troski o pomoc na rzecz kuchni akademickich.

P. BIENAIME W KRAKOWIE. Przybywa w tych dniach do naszego miasta słynny publicysta francuski Jerzy Bienaimé, który zaznaczył się już wielokrotnie w dziennikach i publikacjach artykułami w obronie naszych spraw i interesów. P. Bienaimé udzieli naszemu społeczeństwu wrażeń ze swej ostatniej podróży po krajach małej ententy. Przedmiot i osoba prelegenta powinny ściągnąć licznych słuchaczy, których o miejscu i godzinie odczytu powiadomią dzienniki.

WYBÓR NOWEGO REKTORA UNIW. JAGIELL. Wczoraj rano zebrał się senat akademicki Uniwersytetu Jagiellońskiego celem dokonania wyboru nowego rektora, w miejsce powołanego na stanowisko prezydenta ministrów dotychczasowego rektora dra Juljana Nowaka. Wybór padł jednogłośnie na dra Władysława Natansona, prof. zwyczajnego matematyki i fizyki na wydziale filozoficznym.

Prof. Natanson urodził się w Warszawie w roku 1864, gdzie też ukończył szkołę średnią. Po studjach odbytych na uniwersytecie w Petersburgu, wyjechał do Cambridge do Anglji, a następnie do Dorpatu, gdzie się promował na doktora fizyki. W roku 1885 dr Natanson habilitował się w Uniw. Jagiellońskim na docenta fizyki matematycznej, a w kilka lat później został mianowany profesorem nadzwyczajnym, następnie zwyczajnym profesorem Wszechnicy krakowskiej. W roku szkolnym 1907-8 dr Natanson piastował godność dziekana wydziału filozoficznego. Prof. Natanson jest autorem szeregu dzieł z zakresu nauk fizycznych i matematycznych.

PRZYJAZD MINISTRA OŚWIATY DO KRAKOWA. Jak się dowiadujemy, w najbliższych dniach przyjeżdża do Krakowa minister oświaty prof. Kumaniecki celem odbycia wizytacji szkół w okręgu krakowskim.

ZJAZD INSPEKTORÓW SZKOLNYCH Z OKRĘGU. W ubiegły poniedziałek i wtorek odbył się w krakowskiem Kuratorjum szkolnem zjazd inspektorów z całego okręgu szkolnego. Na zjazd przybyło 24 przewodniczących powiatowych rad szkolnych i ich zastępcy. Ogółem w zjeździe wzięło udział około 40 inspektorów. Przedmiotem obrad, którym przewodniczył kurator Owiński, były sprawy, związane z organizacją szkół w myśl nowych planów nauczania, oraz sprawa uproszczenia administracji szkolnictwa. Uczestnicy zjazdu wysłuchali następujących referatów: „Oświata pozaszkolna" ref. kurator Owiński, „Kształcenie nauczycieli" ref. wizyt. Marcinkowski, „Hospitacja szkół i metody wizytacji" ref. wizyt. Dreziński, „Sprawy administracyjne" ref. dr Piłecki i ref. Taroni, „Sprawa budowy szkół" ref. Przebinda, „Frekwencja szkolna" insp. Gajewski z Mielca, i „Podręczniki szkolne" insp. Jasinkowski z N. Targu. Dyskusja nad referatami była bardzo ożywiona ze względu na aktualność poruszanych kwestji współczesnego szkolnictwa.

KSZTAŁCENIE SIŁ NAUCZYCIELSKICH. W Kuratorjum okręgu krakowskiego szkolnego powstaje wkrótce specjalny wydział kształcenia sił nauczycielskich. W tym celu seminarja nauczycielskie zostaną wyłączone ze szkolnictwa powszechnego i podporządkowane temu wydziałowi, który nadto kierować będzie kursami dokształcającemi dla nauczycielstwa. Jak wiadomo, istnieje w Krakowie roczny kurs nauczycielski, a nadto kilkanaście sił nauczycielskich z okręgu krakowskiego wysłanych zostało na kurs dokształcający do Warszawy. Ogółem w bieżącym roku szkolnym około 150 nauczycieli i nauczycielek z okręgu krakowskiego odbywa studja dokształcające na kursach, które mają następujące oddziały: geograficzno-przyrodniczy, robót ręcznych i oddział wychowania fizycznego. Nadto Kuratorjum w porozumieniu z Towarzystwem przyjaciół Francji urządza wkrótce na razie w Krakowie, a w miarę możności i w większych miastach prowincjonalnych kursa języka francuskiego dla nauczycieli. Z ramienia Kuratorjum prowadzi akcję kształcenia sił nauczycielskich wizytator Marcinkowski.

† MIECZYSŁAW SĘDZIMIR, dyrektor Banku małopolskiego, zmarł wczoraj w Krakowie w 63 roku życia.

W zmarłym traci świat bankowy wybitną indywidualność, której działalność zaznaczyła się poważną inicjatywą w szeregu spraw ogólnego znaczenia. Śp. Sędzimir nie zacieśniał się w kole spraw zawodowych, ale nierzadko, zwłaszcza w latach przedwojennych, gdy cieszył się pełnią zdrowia i sił fizycznych, brał udział w akcji społecznej. Przez czas pewien sprawował zmarły nawet obowiązki skarbnika Komitetu budowy pomnika Kościuszki. Zmarł po dłuższej chorobie, pozostawiając po sobie pamięć człowieka nieposzlakowanego charakteru i żywych uczuć patrjotycznych.

ZMIANY W STANIE POSIADANIA REALNOŚCI W KRAKOWIE. Według szczegółów podanych przez miejskie Biuro statystyczne co do zmian w stanie posiadania realności w Krakowie w miesiącu czerwcu i lipcu, przeszło w tym czasie 61 realności w ręce nowych właścicieli przez kontrakt kupna, zaś 5 realności przez darowiznę. Jak widać z podanych cyfr, tranzakcje dokonywane kamienicami w ciągu dwóch miesięcy były nader ożywione.

ZWIĘKSZENIE STANU LICZEBNEGO POSTERUNKOWYCH W KRAKOWSKIM OKRĘGU. — Główna komenda policji w Warszawie postanowiła zwiększyć stan liczebny posterunkowych policji państwowej w krakowskim okręgu o 200 ludzi. Zgłaszający się, po odbyciu specjalnych kursów, zostaną przydzieleni do odpowiednich komisarjatów i wzmocnią w ten sposób służbę bezpieczeństwa w okręgu. Mający chęć wstąpienia do tej służby winni się zgłaszać osobiście w Komendzie posterunku, względnie komisarjacie policji państwowej, w którego rejonie mieszkają.

ZE SPORTU. Staraniem Sekcji kolarskiej K. S. Cracovia odbędą się wyścigi kolarskie i motorowe. W programie biegów będzie nader interesujący wyścig godzinny o nagrodę wędrowną, puhar srebrny prezesa sekcji dra Michała Hładija. W biegu tym wezmą udział wszyscy jeźdźcy w całej Rzeczypospolitej polskiej. Ponadto odbędzie się wyścig motorów o mistrzostwo okręgu krakowskiego. Ze względu na bardzo liczny udział tak cyklistów, jak i motorzystów, wyścigi zapowiadają się nader interesująco. Nagrody za wyścigi są wystawione w sklepie J. Fischera, linja A-B. Towarzystwa, które dotychczas nie dostały zaproszenia, winny zgłosić swych członków uczestników u sekretarza klubu Z. Garzyńskiego, Kraków, ul. Sławkowska 6.

ZAMACH SAMOBÓJCZY. W zamiarze samobójczym zażyła wczoraj stężonego kwasu solnego 16-letnia Julja K., krawczyni, zamieszkała w domu pod l. 12 przy ul. Staszica. Lekarz pogotowia przepłukał desperatce żołądek i przewiózł ją w beznadziejnym stanie do szpitala św. Łazarza.

POŻAR. W nocy z 26 na 27 bm. zapaliły się węgle w szopie przy ul. Kołłątaja 9. Zawezwana straż pożarna zastała w płomieniach cały budynek, który zniszczał doszczętnie. Szkoda znaczna.

Z kraju i ze świata

WIELKA KRADZIEŻ W NIEPOŁOMICACH. Do willi p. Wimmera w Niepołomicach włamali się onegdajszej nocy niewyśledzeni dotąd sprawcy i skradli srebra stołowe wartości 5 miljonów mk. Złodzieje korzystając z ciemnej nocy wykroili szyby w ramie okiennej, a przez powstały otwór otworzyli okno i weszli do środka. Śpiącego w drugim pokoju p. Wimmera zbudziło głośne ujadanie psów łańcuchowych. Zaniepokojony tem wyszedł przed dom i ujrzał właśnie umykającego przez okno złodzieja z łupem, który przepadł w ciemnościach. Policja wszczęła energiczne poszukiwania za złodziejem.

PODPALENIE SKŁADU BECZEK W OKOCIMIU. Onegdaj wieczór niewyśledzony dotąd osobnik podłożył ogień pod skład beczek browaru okocimskiego. Pożar, który ze względu na bliską odległość od całego kompleksu drewnianych zabudowań groził wprost katastrofą, zdołano ugasić na czas. Policja wdrożyła dochodzenia celem wykrycia sprawcy podłożenia ognia.

UCHODŹCY ZE ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO. Do Warszawy przybyła delegacja komitetu uchodźców ze Śląska Cieszyńskiego, którzy przebywają w barakach w Oświęcimiu. Delegacja odbyła konferencję z pp. Daszyńskim i Haibanem oraz z premjerem Nowakiem, prosząc o zajęcie się losem uchodźców wygnanych przez bojówkę czeską. Delegacja uzyskała przyrzeczenie poparcia postulatów.

MACHINACJE CUKROWE. „Przegląd wieczorny" donosi: Rząd celem zaradzenia brakowi cukru przydzielił z zapasów swych 80 wagonów cukru kupcom prywatnym, którzy sprzedali je w ciągu 7 dni. Prawie 10 razy tyle cukru przydzielił rząd magistratom i kooperatywom, które cukier ten sprzedają tylko członkom wbrew zobowiązaniu, złożonemu w ministerstwie skarbu, że cukier ten sprzedawać będą wszystkim.

OMAL NIE KATASTROFA. Z Sosnowca donoszą: W nocy z soboty na niedzielę goście hotelu „Central" zostali przebudzeni charakterystycznym trzaskiem pękającego muru. Okazało się, że wewnętrzna ściana domu zarysowała się na przestrzeni pierwszego i drugiego piętra, przyczem powstała stąd szpara około 3 centymetry szerokości. W hotelu powstała panika. Większość gości hotelowych w niebywałym popłochu napół rozebrana wybiegła na ulicę. Po zbadaniu sprawy okazało się że przyczyną pęknięcia muru były przeprowadzone w sposób wadliwy roboty koło usunięcia jednej z bocznych ścian na parterze. Dzięki przedsięwziętym natychmiast środkom zabezpieczono cały budynek od zawalenia się.

ZJAZD ZWIĄZKU SPÓŁEK ZAROBKOWYCH I GOSPODARCZYCH obraduje w Poznaniu. Przewodniczy obradom poseł ks. Adamski, patron Związku.

AJENCI RZĄDU PETRUSZEWICZA. Ze Lwowa donoszą: Rozzuchwalenie ajentów „rządu" Petruszewicza doszło do najwyższych już granic, zwłaszcza w powiecie kamioneckim, gdzie ostatnio władze zmuszone były ogłosić stan wyjątkowy. Doszło do tego, że pewnej nocy, gdy załoga w Kamionce Strumiłowej była chwilowo nieobecna w mieście, banda, na której czele był jakiś „kozak" na koniu, usiłowała dostać się do magazynu amunicji. Zamiar nie udał się, albowiem warta czuwała i gdy tylko padły strzały, bandyci rozpierzchli się w ciemnościach nocy.

Na jarmarku podżegacze wzywali włościan, aby byli w pogotowiu, bo „bude wże wijna z Lachamy" i wskazywali las, w którym mają się „mołojcy" zgromadzić do ataku. Wielu włościan ruskich, którym miłe jest spokojne życie pod rządami „Lachiw", dało należytą odprawę podżegaczom. Władze oczywiście zarządziły po tej agitacji odpowiednie środki bezpieczeństwa i skończyło się na zbrodniczych pogróżkach.

JESZCZE SPRAWA „PUZAPPU". Dnia 30 bm. odbędzie się we Lwowie przed trybunałem sędziów przysięgłych rozprawa przeciwko byłemu dyrektorowi agencji lwowskiej państwowego Urzędu zakupu artykułów pierwszej potrzeby (Puzapp). — Słomczyńskiemu, o nadużycie władzy urzędowej. Współoskarżona jest Jetti Preczepow.

PROCES PRZECIWKO SAWINKOWCOM. Jak donoszą z Moskwy, w Homlu zakończył się proces 32 sawinkowców, oskarżonych o bandytyzm i szpiegostwo na rzecz Polski. Ośmiu oskarżonych skazano na śmierć, siedmiu uniewinniono, resztę skazano na więzienie od 1 do 10 lat.

NAPAD NA POCIĄG. Ze Lwowa telefonują nam: Pociąg mieszany, który przychodzi do Lwowa o godz. 7 wieczorem, zaatakowany został wczoraj między Przeźnią ruską a Przeźnią polską przez szajkę bandytów, który wskoczywszy do wozu towarowego rozpoczęli wyrzucać jego zawartość na tor kolejowy. Na alarm jednego z konduktorów zatrzymano pociąg. Fakt ten wywołał panikę wśród podróżnych, którzy zaczęli wyskakiwać z pociągu, czem spłoszeni bandyci umknęli, pozostawiając łup na miejscu.

TELEFON BEZ DRUTU W POCIĄGACH KOLEJOWYCH. Inżynier Rosenbaum omawiał w lipskim wydziale techniczno-fizycznym sensacyjny wynalazek telefonu bez drutu, umieszczonego w pociągach kolejowych. Próby poczynione na linji Berlin—Hamburg dały doskonałe wyniki. Wynalazek ten umożliwi w przyszłości podróżującym w czasie jazdy pociągiem, prowadzenie rozmowy nawet z najbardziej odległemi miastami.

PROGNOZA NA CZWARTEK. Dość pogodnie, potem wzrost zachmurzenia, nieco cieplej (w ciągu dnia nieco większy wzrost temperatury, w nocy miejscami przymrozki), wiatry z południowo-wschodu.

ASNYK JAKO POLITYK I REDAKTOR.

Świeżo wydana broszura Michała Konopińskiego p. t. „Asnyk jako polityk i redaktor" jest do nabycia w Administracji „Nowej Reformy" w cenie 400'— mk. za egzemplarz. Wysyłkę na prowincję uskutecznia się pocztą po nadesłaniu 500'— mk. (400 mk. za broszurę i 100 mk. na koszta przesyłki).

TEATRY KRAKOWSKIE.

„MARJA STUART" JULJUSZA SŁOWACKIEGO. W sobotę 30 bm. wystawia nasza pierwsza scena niegrane przeszło od lat dwudziestu arcydzieło Słowackiego „Marję Stuart", przygotowując się do tego przedstawienia z okazałością, jaką zawsze do dzieł Słowackiego przykłada. „Marja Stuart" będzie dla wielu premjerą. Wystawiona zaś z przepychem oraz w najpierwszorzędniejszej obsadzie będzie i dla znawców teatru niebada atrakcją najszlachetniejszego rodzaju. Znakomity scenizator dzieł klasycznych reż. Józef Sosnowski łącznie z p. Andrzejem Pronaszko, twórcą 10 nowych wspaniałych dekoracyj, przygotowali „Marji Stuart" z całym pietyzmem oprawę sceniczną. Pracownie teatru uszyły nowe stylowe kostjumy. Obsadę tworzą pp. Pancewiczowa (Marja), Gallowa (paź), Nowakowski (Henryk), Kułakowski (Duglas), Bracki (Botwal), Białkowski (Nik), Szymański (Rizzio), Krasnowiecki (Lindsaj), Dobiesław (Merton), Brandt (astrolog). „Marja Stuart" graną będzie pięć razy z rzędu od soboty 30 do środy 4 października. Wyjątkowy pokup na bilety pierwsze i ogłoszone dalsze przedstawienia jest dowodem niesłabnącej w Krakowie atrakcyjności repertuaru poetyckiego. — Dzisiaj „Jutro pogoda".

OPERA I OPERETKA. „Księżniczka Olala" stała się sensacyjną atrakcją dzięki wybornemu wykonaniu, tryskającemu niewyczerpanym humorem, graną będzie dziś we czwartek 28 bm. Jutro w piątek 29 bm. „Piękna Mama". W niedzielę dnia 1 października br. wchodzi na repertuar wspaniała opera Masseneta „Werther" z udziałem najwybitniejszych sił naszej opery.

W sobotę występ gościnny Stanisława Gruszczyńskiego, tenora opery warszawskiej i Heleny Zacharskiej, primadonny lwowskiej w „Żydówce".

Od dnia 1 października dyrekcja wprowadza bilety abonamentowe, chcąc umożliwić inteligencji korzystanie z przedstawień opery i operetki z 20% opustem.

Z TEATRU „BAGATELA". W sobotę po poł. „Świt, dzień i noc", prześliczna komedja D. Niccodemiego z pp. Malicką i Węgierko w rolach głównych. Ceny o 50% zniżone.

REPERTUARY:

TEATR IM. SŁOWACKIEGO:

Czwartek, 28 bm.: »Jutro pogoda«.
Piątek, 29 bm.: »Edukacja Bronki«.
Sobota, 30 bm.: »Marja Stuart«.
Niedziela, 1 października po poł.: »Bracia Lerche«, wieczorem »Marja Stuart«.
Poniedziałek, 2 października: »Marja Stuart«.
Wtorek, 3 października: »Marja Stuart«.
Środa, 4 października: »Marja Stuart«.

TEATR »OPERA I OPERETKA«:

Czwartek, 28 bm.: »Księżniczka Olala«.
Piątek, 29 bm.: »Piękna Mama«.
Sobota, 30 bm.: »Żydówka«.
Niedziela, 1 października. »Werther«.

TEATR »BAGATELA«.

Czwartek, 28 bm.: »Sublokatorka«.
Piątek, 29 bm.: »Sublokatorka«.
Sobota, 30 bm. po poł.: »Świt, dzień i noc«; wieczorem »Sublokatorka«.
Niedziela, 1 października po poł.: »Świt, dzień i noc«; wieczorem »Sublokatorka«.

Miejski teatr: Opera i Operetka

„KSIĘŻNICZKA OLALA".

Operetka w trzech aktach J. Gilberta.

Znowu jedna więcej banalna, płytka operetka, będąca powtórzeniem tego wszystkiego, co już po wielekroć słyszeliśmy i oglądaliśmy w długim szeregu wiedeńskich operetek nowego stylu. Ten „nowy styl" — to przeciwieństwo dawnego, który niósł rzetelny humor — miłe, trwałe w uszach pozostające melodje i motywy taneczne. W nowych operetkach pozostały z tych dobrych wartości, któ re utrwaliły byt operetki tylko znikome resztki, zgoła nie wystarczające do utrzymania ciągłości z przeszłością.

„Księżniczka Olala" jest typową ilustracją tej nowoczesnej bezwartościowej operetki, która nie ma warunków bytu na scenie. W takiem płytkiem, rozoperetkowanem mieście, jak Wiedeń, każdy tego rodzaju fabrykat zdobywa na pewien czas powodzenie, ale u nas gusta publiczności są bardziej wymagające. „Księżniczka Olala" nie ma ani zajmującego libretta, ani wartościowych motywów muzycznych, pomimo, że twórcą muzyki jest taki uznany kompozytor, jak Gilbert.

Mogłaby ta operetka czas niejaki gościć w repertoarze jedynie w obsadzie pierwszorzędnych sił, których obecnie brak zespołowi teatru przy ulicy Rajskiej. W wykonaniu, jakie widzieliśmy, trudno jej wróżyć żywot sceniczny.

Wykonawcy, a w pierwszym rzędzie p. Kamińska, która objęła stanowisko primadonny, nie szczędziła wysiłku, aby partję pod względem wokalnym wysunąć na plan pierwszy. Udało jej się to w znacznej części, dzięki pełnej werwy grze i dobrym warunkom głosu.

Bohaterką wieczoru jednomyślnie oklaskiwaną była p. Zimajerowa, której werwa komiczna nigdy nie zawodzi i jest zawsze podporą każdego zespołu operetkowego. wp.

Kącik słowiański

STUDENCI POLSCY W JUGOSŁAWJI. Dziennik urzędowy „Narodne Novine" ogłosiły rozporządzenie królewskiego namiestnika w Zagrzebiu, mocą którego studenci narodowości polskiej, zapisani w uniwersytecie zagrzebskim, zostali zrównani ze studentami jugosłowiańskimi w opłacaniu czesnego, wpisowego i innych taks.

BUDOWA ZAKŁADÓW MEDYCYNY W BELGRADZIE. W Belgradzie przystąpiono do budowy instytutu patologicznego, kliniki chorób wewnętrznych, ginekologicznej, chirurgicznej i innych zakładów fakultetu medycznego; rząd wyasygnował na roboty przedwstępne 70 miljonów dynarów (około 7 miljardów marek polskich).

JUGOSŁAWJA W CYFRACH. Według urzędowej statystyki, przeprowadzonej w dniu 31 stycznia 1921 roku, liczy królestwo S. H. S. 12,030.000 mieszkańców, czyli, wziąwszy pod uwagę powierzchnię państwa 248.000 kilometrów kwadratowych, 48 mieszkańców przypada na 1 kilometr kwadratowy. — Dla porównania przypominamy, że powierzchnia Polski (bez Wilna i Górnego Śląska) obejmuje 369.558 kilometrów kwadratowych i liczy 25,372.447 mieszkańców, czyli 66.7 mieszkańców przypada na 1 kilometr kwadratowy. Czechosłowacja posiada 13 miljonów mieszkańców, Rumunja zaś 15 miljonów. Sąsiedzi Jugosławji liczą o wiele mniej mieszkańców: Bułgarja 4 i pół miljona, Węgry 7 i pół, Austrja 6 i pół miljona.

Jako język rodzimy zdeklarowano: serbski lub chorwacki 8,63.931, słowieński 1,023.568, inne słowiańskie 202.972, rumuński 183.073, włoski 9.360, niemiecki 512.207, węgierski 492.079, arnaucki 483.871, inne języki 200.584 mieszkańców.

Według wyznań dzielą się mieszkańcy Jugosławji, jak następuje: na prawosławnych 5,529.261 rzym.-katolików 4,473.874, gr.-katolików 41.668 muzułmanów 1,379.687, ewangelików 216.769, żydów 64.098; inne wyznania 47.531, bezwyznaniowych 2.024. Na mężczyzn przypada 5,741.527, na kobiety 5,083.388. Obywatelstwo jugosłowiańskie posiada 11,277.749, obcy poddani 111.338, nierozstrzygniętych wypadków 335.838.

Pod obcem panowaniem pozostaje 1,178.000 Jugosłowian: na Węgrzech 362.000, w Rumunji 103 tysięcy, w Austrji 92.000, we Włoszech 621.000.

Belgrad, stolica państwa, liczy 111.740 mieszkańców, Zagrzeb 108.338, Subotica 101.857, Sarajewo 60.083, Lublana 53.306, Novi-Sad 39.147, Osijek 31.412 Split 31.542, Maribor 30.641, Nisz 25.096, Mostar 16.511. Reszta miast poniżej 15.000.

WYKŁADY O LITERATURZE CZESKIEJ NA UNIWERSYTECIE WARSZAWSKIM. Z początkiem roku szkolnego rozpoczyna na uniwersytecie warszawskim wykłady o literaturze czeskiej znany w kołach słowianofilskich, przyjaciel Polaków, profesor Adolf Czerny, kulturalny attaché republiki czechosłowackiej w Polsce.

LEKTORAT JĘZYKA BUŁGARSKIEGO NA UNIWERSYTECIE JAGIELOŃSKIM zostaje uruchomiony z początkiem roku akademickiego. Ćwiczenia prowadzić będzie dr Witold Taszycki, który dłuższy czas przebywał na studjach w Sofji.

KWESTJA UNIWERSYTETU W SOFJI. Walka o autonomję uniwersytetu w Sofji, trwająca prawie rok cały, zakończyła się zwycięstwem senatu uniwersyteckiego. Minister oświaty, Omarczewski, usunął mianowicie szereg profesorów, zajmujących się polityką — opozycyjnych wobec niego i gabinetu „zemljodełców" — a Stambulijski starał się „odmłodzić" uniwersytet w ten sposób, że studenci mieli wybierać sami nowych profesorów. To wywołało opór rektora profesora dra Miletića, oraz dziekanów, a także większości młodzieży akademickiej, a następstwem tego faktu było zamknięcie uniwersytetu przez dwa semestry. Obecnie, w czasie nieobecności Omarczewskiego, udało się komitetowi, pośredniczącemu między rządem a senatem uniwersytetu, doprowadzić do zgody między Stambulijskim a rektorem Miletićem. Autonomja senatu została zagwarantowana, zwolnieni profesorowie rozpoczną znowu wykłady, zajmowanie się polityką „dozwolono" profesorom i docentom uniwersytetu. Wobec tego wykłady — po rocznej przerwie — zostaną podjęte z nowym rokiem akademickim 1922—1923.

ŚWIĘTO SERBÓW ŁUŻYCKICH. Dnia 15 października b. r. obchodzić będą Łużyczanie 50-lecie zgonu swego poety Andrzeja Zejlera, a obchód ten będzie zarazem świętem narodowem Serbów łużyckich, w którem wezmą udział delegaci wszystkich narodów słowiańskich. — Szczególne przygotowania do licznego udziału w tym obchodzie czynią Czesi. Nie należy wątpić, że i Polacy nie zapomną o tym dniu świątecznym swoich tak mało znanych, a tak bardzo godnych i poznania i miłości Słowian. Posiadamy tylko dwa utwory Zejlera, przyswojone językowi polskiemu: „Czary dziewicze" przez Bron. Grabowskiego (Obraz liter. pow. t. II. 577), oraz „Łużycki kraj" przez Karola Sękowskiego (Tyg. mód, 1884, str. 410). **Vil. Fr.**

Z ostatniego posiedzenia Sejmu

Na wtorkowem posiedzeniu Sejmu poza sprawami, wymienionemi we wczorajszem numerze »Nowej Reformy« uchwalono rezolucję, która poleca rządowi, aby tym obywatelom wschodniej Małopolski, którzy w czasie od początku sierpnia b. r. **wskutek podpalań ponieśli szkody ogniowe, udzielił wszelkiej możliwej pomocy,** oraz potrzebnych ulg, a w szczególności spieszył im z wydatną pomocą kredytową i ułatwił im najskuteczniej rychłą odbudowę tych gospodarstw.

Z porządku dziennego uchwalono ustawę ratyfikacyjną układu z wielkiemi mocarstwami **w sprawie Kłajpedy.** Uzyskanie uprawnień w porcie Kłajpedzkim zawarte w owym układzie jest dla Polski rzeczą niepośledniej wagi.

Przyjęto ustawę o przyznawaniu nagród za zwalczanie przemytnictwa.

Przystąpiono do głosowania **ustawami finansowemi.** W głosowaniu, w drugiem czytaniu, nad ustawą o 8 proc. pożyczce złotej, poprawkę p. Diamanda o dodanie słów: »do wysokości 100 miljardów« odrzucono; poprawkę p. Majewskiego, aby zamiast słów: »Zabezpiecza się zapasem kruszcu w P. K. K. P.«, było: »zabezpiecza się **majątkiem Rzeczypospolitej«,** przyjęto 104 głosami przeciwko 86. Przystąpiono do trzeciego czytania tej ustawy.

Minister skarbu Jastrzębski oświadcza: »Niestety na poprawkę p. Majewskiego nie mogę się zgodzić i w razie jej przyjęcia w trzeciem czytaniu, ustawę cofnę, gdyż w takim razie nie przywiązuję do niej żadnej wagi«.

P. Osiecki postawił wniosek o restytucję ustawy w pierwotnem brzmieniu.

Wniosek ten przyjęto 154 przeciwko 117 głosom całą ustawę **uchwalono w trzeciem czytaniu.**

Z kolei rozpoczęła się dyskusja **nad samorządem dla Małopolski wschodniej.**

Referent p. Halban oświadczył na wstępie: Wysiłki nasze muszą być skierowane ku temu, aby stworzyć podwaliny jedności państwowej, przezwyciężyć zapory, stworzone na ziemi naszej przez zabory. Mogłoby powstać pytanie, dlaczego w takim razie, nie mając ustawy o samorządzie powszechnym, zajmujemy się specjalnie trzema województwami. Ale w tych województwach już **przed wojną rozwijało się życie samorządowe** i były pewne uformowania współżycia obu narodowości w granicach samorządu. Uważaliśmy więc, że wobec tego należy wydać szczegółowe przepisy dla tych trzech województw, oczywiście z pewnemi zastrzeżeniami. Poszliśmy jednak bardzo daleko. Na komisji wyrażały się nawet głosy, że w ustawie o samorządzie nie należy postanawiać niczego, co nie łączyłoby się bezpośrednio z istotą samorządu. Jeżeli przeprowadziliśmy razmy, wskazane ściśle przez technikę ustawodawczą, **to kierowaliśmy się względami politycznemi, że Polska jest przedmiotem nieustannych podejrzeń, podających w wątpliwość dobrą wiarę i wolę jej rządu w stosunku do ludności zamieszkującej te województwa.** — Chcieliśmy zrobić to, czego początki dane były przed wojną. Chcieliśmy podjąć tę akcję w najlepszej wierze **idąc do najdalszych granic, zakreślonych przez konstytucję.**

P. Niedziałkowski uzasadniał projekt P. P. S. samorządu terytorjalnego dla Małopolski wschodniej. Sprawozdawca mniejszości, p. **Buzek**, omawiał sprawę wyborów do sejmików i domagał się przywrócenia artykułu V. w brzmieniu projektu rządowego. **P. Chomiński**, trzeci sprawozdawca, oświadczył się w zasadzie za autonomją terytorjalną, zgłosił szereg poprawek, pomiędzy innemi poprawkę, domagającą się, aby każdy członek sejmiku przypadał na 20.000 mieszkańców, tudzież poprawkę o wejściu w życie ustawy po upływie jednego roku. **P. Szyper** podniósł, jakoby projekt ustawy nie uwzględnił interesów ludności żydowskiej.

Przedstawiciel ministrów **Nowak** zabrał następnie głos i w dłuższem przemówieniu uzasadniał rządowy projekt ustawy o autonomji dla trzech wschodnich województw Małopolski. — Odzyskawszy niepodległość — mówił p. Nowak — Polska niesie Rusinom wolność w myśl hasła, wypisanego na sztandarach powstań polskich: »Za naszą i waszą wolność«. Obecna gigantyczna zawierucha światowa, która zgniotła potężne państwa, ujawniła, **że poczucie sprawiedliwości jest równocześnie mądrością polityczną** i my też przez dzisiejsze przedłożenie, spełniając akt poczucia sprawiedliwości, spełniamy równocześnie akt przewidywania politycznego i akt politycznej mądrości. Obecna chwila jest chwilą historyczną, jest momentem dziejowym podniosłego znaczenia w życiu naszej ojczyzny, momentem, którego siła zaważy na jego przyszłości, bo oto kładziemy jeden z kamieni węgielnych z naszej polityki. Sądzę, że się nie mylę, jeżeli w akcie tym dopatrzę się ducha, który kierował pradziadami owczas, gdy akt Unji wznosił dobrowolny gmach państwa polskiego. Rząd w świadomości wielkiej ważności chwili, którą może wielki zmarły poeta przeczuciem wieszczem miał na myśli, wołając »jest to chwila osobliwa«, prosi Sejm, aby dotyczące przedłożenie przyjął, o ile możności jednomyślnie.

P. Głąbiński polemizował z projektem p. Niedziałkowskiego, następnie oświadczył się zasadniczo za ustawą autonomji dla całego państwa, a wreszcie godzi się na projekt komisji.

Po przemówieniu końcowem sprawozdawcy, p. Halbana, zarządzono **głosowanie**. Wniosek mniejszości, p. Niedziałkowskiego, **odrzucono**. Przyjęto wniosek p. Głąbińskiego o skreślenie ustępu, który brzmi: »Prawo wybierania względnie wybieralności do sejmików, mają wszyscy mieszkańcy województwa, którym służy prawo wyborcze czynne, względnie bierne do Sejmu Rzeczypospolitej. Wojewodzi i państwowi urzędnicy administracji politycznej nie mogą być wybierani do sejmiku wojewódzkiego tego województwa, w obrębie którego pełnią funkcję. Członkowie sejmiku wybierani będą na lat 5. Następnie przyjęto poprawki odnośne, **poczem całą ustawę uchwalono w drugiem i trzecim czytaniu.**

P. Godek referował sprawę **uposażenia urzędników państwowych** i zgłosił rezolucję, podaną w sprawozdaniu z konwentu seniorów, prosząc o jej przyjęcie. **Izba przyjęła rezolucję jednogłośnie.** Następnie uchwalono w drugiem i trzeciem czytaniu **ustawę o rozbudowie miast**, przewidującą utworzenie w każdem mieście komitetu rozbudowy. Następnie przyjęto w obu czytaniach ustawę, **uchylającą na lat 10 ograniczenie czasowe profesorów szkół wyższych do lat 65.**

Poza tem przyjęto: ustawę w sprawie rozszerzenia **sieci dróg państwowych** na Wileńszczyźnie, ustawę **podwyższającą opłaty szynkarskie w byłej Galicji 400-krotnie od napoi wyskokowych i wina, zaś 100-krotnie od piwa**; ustawę o opłacie za nadzór nad zakładami ubezpieczeniowemi oraz rezolucje p. **Diamanda o wsparciu rządowem dla Opery warszawskiej**, jako przybytku sztuki, ustawę rozciągającą w byłej dzielnicy pruskiej kontrolę nad lasami także na wszystkie **lasy prywatne**, rezolucję w przedmiocie utworzenia specjalnego referatu w prezydjum Rady ministrów dla spraw **ograniczenia lokomocji w urzędach państwowych i w armji**, ustawę o podwyższeniu stawki grzywien dla przemysłowców i robotników o 100-krotną wysokość dotychczasowego wymiaru, ustawę w przedmiocie zmiany stawki podatku gminnego, gruntowego na ziemiach wschodnich, ustawę regulującą prawo wyboru obywatelstwa byłych obywateli austrjackich względnie węgierskich. Ustawa ta przewiduje specjalne przywileje dla mieszkańców **Śląska Cieszyńskiego, Spisza i Orawy.** Mieszkańcy tych terenów nabywać mogą obywatelstwo polskie bez względu na to, czy do kraju wrócili, czy też stale tu zamieszkali.

Ponad to uchwalono ustawę regulującą sprawę **kwalifikacyj zawodowych nauczyciel szkół średnich i seminarjów nauczycielskich.** Przyjęto dalej ustawę Głównego Urzędu Ziemskiego spowodowaną uchwałą Sejmu wileńskiego o nadaniu ziemi jenerałowi Żeligowskiemu. Wreszcie potwierdzono uchwałę komisji o przekazaniu 1 hektara ziemi na budowę kościoła w Puszczykowie.

Marszałek zawiadomił wreszcie posłów, że w porozumieniu z konwentem seniorów **raz jeszcze zwoła obecny Sejm na uroczyste posiedzenie końcowe.** które odbędzie się we **wigilję zwołania nowego Sejmu.**

* PRZYJĘCIA Z POWODU ZAKOŃCZENIA KADENCJI SEJMOWEJ.

Warszawa, 27 września (Tel. wł.) Dziś o godz. 8 wieczorem prezydent Nowak wydał objad dla prezydjum Sejmu. O godz. 10 wieczorem odbył się w pałacu namiestnikowskim raut, w którym wzięli udział członkowie prezydjów wszystkich klubów sejmowych.

Sprawa Małopolski wschodniej

LIGA NARODÓW O MAŁOPOLSCE WSCHODNIEJ.

Genewa, 27 września (PAT). Stosownie do postanowienia zgromadzenia Ligi ma być zwróconą uwaga głównych mocarstw koalicyjnych na **konieczność możliwie najszybszego uregulowania sytuacji prawnej Galicji wschodniej.** — Tekst tej decyzji wręczy prezydent konferencji ambasadorów.

PROTEST WŁOSKI W SPRAWIE MAŁOPOLSKI WSCHODNIEJ?

Lwów, 27 września (Tel. wł.) »Dilo« donosi rzekomo z oficjalnych kół rzymskich, że **włoskie przedstawicielstwo** zwróciło się do rządu polskiego w Warszawie **z protestem przeciw rozpisaniu wyborów we wschodniej Małopolsce i projektowi ustawy o samorządzie wojewódzkim dla tej ziemi.**

SĄDY DORAŹNE W MAŁOPOLSCE WSCHODNIEJ.

Ze Lwowa donoszą:

W związku z zaszłemi w ostatnich czasach wypadkami zamachów, morderstw, rabunków, sabotażów i t. d., wojewoda lwowski wydał rozporządzenie, ogłaszające **sądy doraźne dla zbrodni, przewidzianych w paragrafie 85 ustawy karnej.** Rozporządzenie to ostrzega równocześnie, że nie tylko bezpośredni sprawca staje się winnym zbrodni, lecz każdy, kto w jakikolwiek sposób współdziałał w zbrodni.

Łącznie z tą informacją na obszarze województwa lwowskiego opublikowano w tych dniach następujące obwieszczenie, podpisane przez wojewodę p. Grabowskiego:

W ostatnich czasach zaszły pożałowania godne wypadki zamachów morderczych i rabunkowych i inne wypadki bandytyzmu, jakoteż wypadki podpalenia i złośliwego uszkodzenia cudzej własności. Jest to dzieło nielicznych, niesumiennych i zbrodniczych jednostek, występujących w sposób występny przeciw bezpieczeństwu życia i mienia swych współobywateli, względnie przeciw bezpieczeństwu i całości publicznych środków przewozowych i urządzeń komunikacyjnych.

Przestrzega się przeto ludność przed tego rodzaju zbrodniczemi jednostkami, które zagrażają bezpieczeństwu życia oraz bezpieczeństwu własności tak prywatnej, jak i publicznej. W dobrze zrozumianym własnym interesie, w celu ochrony swego życia i mienia winna ludność współdziałać z władzami i organamai bezpieczeństwa w celu ujęcia tych zbrodniczych jednostek i oddania ich w ręce sprawiedliwości, aby położyć kres tej występnej działalności.

Zwraca się przytem uwagę, że obwieszczeniem z 15 maja 1919 l. 7856/Adm. wprowadzono na zasadzie rozp. p. min. spraw wewn. z 14 maja 1919 L. 47866, wydanego w porozumieniu z p. min. sprawiedliwości sądy doraźne dla zbrodni **morderstwa, rabunku, podpalenia i dla przewidzianych w** par. 85 p. u. k. zbrodni gwałtu publicznego, popełnionych przez złośliwe uszkodzenia cudzej własności. Rozporządzenie to **obowiązuje dotąd bez zmiany.**

Kto zatem dopuści się jednej z tych zbrodni, będzie stawiony przed sąd doraźny i ulegnie karze śmierci.

Ostrzega się przytem, że nietylko bezpośredni sprawca staje się winnym zbrodni, lecz także każdy, kto przez rozkaz, poradę, nauczanie lub pochwałę czyn zbrodniczy wywołał lub z zamiarem spowodował, do tegoż wykonania przez zamierzone dostarczanie środków, usuwanie przeszkód lub w jakikolwiek bądź inny sposób, udzielił poparcia lub pomocy, do tegoż pewniejszego wykonania się przyczynił, tudzież każdy, kto porozumiał się ze sprawcą zgóry co do udzielenia mu pomocy i poparcia po spełnionej zbrodni lub co do udziału w zysku i korzyści (par. 5 pow. ustawy karnej).

Wyniki wyborów na Śląsku

Katowice, 27 września (PAT). Główna komisja wyborcza III okręgu Królewska Huta, Świętochłowice, Tarnowskie Góry i Lubliniec podaje następujące wyniki głosowania do Sejmu śląskiego: Wybrani zostali z listy pierwszej (N. P. R.) Ignacy Sikora, sekretarz związkowy w Królewskiej Hucie. Z listy drugiej (P. P. S.) Antoni Czajor, sekretarz centralnego Związku zawodowego polskiego Lipiny, Wiktor Rumpfeld. Z listy trzeciej (partja niemieckich socjalistów w Polsce) Johann Kowoll, redaktor. Z listy szóstej (katolicka partja niemiecka) Bernard Jankowski, Leopold Michatz, burmistrz Tarnowskich Gór, Michel Goldmann, zarządca górniczy w Królewskiej Hucie. Z listy siódmej (Deutsche Partei) Kurt Mayer, sekretarz robotniczy w Królewskiej Hucie, Józef Pawlas, urzędnik kopalni Lipiny. Z listy ósmej (blok narodowy) Korfanty Wojciech, Edward Rybarz, redaktor w Katowicach, Józef Kaudonek, burmistrz Szarleju, Konstantyn Wolny, adwokat w Latowicach, Janina Omańkowska, nauczycielka w Królewskiej Hucie i Jan Lubosz, sekretarz Związku zawodowego w Królewskiej Hucie.

WADLIWA ORGANIZACJA WYBORÓW NA ŚLĄSKU.

Katowice, 27 września (AW). »Gazeta Robotnicza« uskarża się, że wybory były **niedostatecznie zorganizowane,** mianowicie lokale wyborcze były oznaczone zbyt późno. Zdarzało się również, że jakieś stronnicze ręce **zrywały karty, oznaczające lokal wyborczy, wskutek czego wyborcy nie wiedzieli dokąd się udawać.** Lokale wyborcze były za ciasne, tak że w niektórych miejscowościach głosowano do godziny 5 rano.

Jenerał Sikorski w Londynie

Londyn, 27 września (PAT). Wolff. Szef polskiego sztabu jeneralnego Sikorski, który bawi obecnie w Londynie, złożył wizytę w urzędzie wojennym, gdzie był przyjętym przez angielskiego szefa sztabu jeneralnego lorda Cavana.

Londyn, 27 września (PAT). Na objedzie, wydanym przez szefa sztabu jeneralnego armji angielskiej lorda Cavana, **wzniósł ten ostatni toast na cześć armji polskiej:** Jestem prawdziwie szczęśliwy — oświadczył lord Cavan — że mogę spełnić toast na cześć wspaniałej armji polskiej w ręce jednego z jej wielkich żołnierzy, którego nazwisko znane jest każdemu angielskiemu oficerowi sztabowemu. W odpowiedzi na to jen. Sikorski wyraził swą radość, iż może w imieniu armji polskiej wznieść kielich na cześć wypróbowanej armji angielskiej w tak świetnem gronie jej reprezentantów. Następnie podniósł jenerał Sikorski wybitną rolę armji angielskiej w wielkiej wojnie, która dała Polsce możność zdobycia niepodległości.

ZAMKNIĘCIE GIMNAZJUM POLSKIEGO W CZERNIOWCACH.

Lwów, 27 września (Tel. wł.) »Gazeta Poranna« donosi z Czerniowiec, że rząd rumuński zarządził zwinięcie jedynej polskiej uczelni średniej: polskiego gimnazjum realnego w Czerniowcach. W sprawie tej zwołany ma być w najbliższych dniach ogólny wiec polski celem zaprotestowania przeciwko temu niesłychanie krzywdzącemu ludność polską zarządzeniu władz rumuńskich.

WYBORY DO SEJMU LITEWSKIEGO.

Z Kowna donosi Ag. Wschodnia:

W okręgu kowieńskim złożono w komisji wyborczej ogółem 19 list, pośród których są 2 polskie, 1 niemiecka, 1 rosyjsko-białoruska, 3 żydowskie, 1 komunistyczna i 11 litewskich. Ludność polska wysunęła 2 listy: a mianowicie polskiego centralnego Komitetu wyborczego oraz polskiego Związku pracowników. Polski centralny Komitet wyborczy umieścił na swej liście na pierwszych miejscach: ks. Lausa (dotychczasowego posła), adwokata Kazimierza Janczewskiego, rolników Butkiewicza i Budzyńskiego, farmaceutę Mikulicza, inż. Lutyka i rolnika Skirgejłę.

Dział ekonomiczny

ZNACZNY WZROST POLSKIEGO EKSPORTU ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCI.

Tegoroczne urodzaje w Polsce przedstawiają się, jak już pisaliśmy, wyjątkowo korzystnie. Według informacyj, udzielonych w ministerstwie rolnictwa współpracownikom kilku pism warszawskich, zbiór zbóż kłosowych, według danych głównego Urzędu statystycznego, będzie w roku bieżącym o 200 tysięcy wagonów większy, niż w roku ubiegłym. Wobec pomyślnego urodzaju ziemniaków, spożycie zboża w gospodarstwach rolnych będzie znacznie mniejsze, niż w roku ubiegłym, wobec czego pozostałą nadwyżkę będzie można wywieść za granicę. Gdyby eksport ten miał wynieść tylko 50.000 wagonów, wartość jego wynosiłaby około 130 miljardów Mkp., jeśli się uwzględni ceny zboża za granicą, wyższe o 30 do 50 procent od naszych.

A już wprost fenomenalnie przedstawiają się zbiory ziemniaków, których zbiór będzie teraz o 60 procent wyższy od zeszłorocznego, to jest przyniesie miljon dwieście tysięcy wagonów więcej. Po pokryciu zapotrzebowania wewnętrznego, również i na paszę produkty przerobu ziemniaków w postaci krochmalu, spirytusu i syropu, oraz suszonych ziemniaków, będą mogły być wywożone za granicę w bardzo znacznych ilościach. Mimo wszystko, nadmiaru nie będzie można w całości wywieść z powodu zbyt szczupłej ilości wagonów, jaką rozporządzają nasze koleje, a przerobić go w kraju również niepodobna z powodu przesilenia, panującego w gorzelnictwie i krochmalnictwie. — Natomiast przewidywane jest użycie ziemniaków na szeroką skalę na paszę, co przyczyni się do wytworzenia znacznej obfitości mięsa wieprzowego. Ogólny kontyngent wywozowy ziemniaków oblicza się na 50 tysięcy wagonów wobec 4 tysięcy w roku ubiegłym.

Co do buraków cukrowych, to ich urodzaj tegoroczny przyniesie dwa razy więcej od zeszłorocznego, to jest dwa i pół miljona ton, co pozwoli na eksport od 10 do 12 tysięcy wagonów cukru. — Cyfry te popierają w wymowny sposób ostatnie wywody ministra skarbu w Sejmie.

ZAPAS KRUSZCU POLSKIEJ KRAJOWEJ KASY POŻYCZKOWEJ powiększy się niebawem o 7,300.000 koron austrjackich w złocie, wartości parytetu, co odpowiada obecnie 10.8 miljarda marek polskich. Procentowo wzrośnie przeto ogólny zapas kruszcu w P. K. K. P. o 8 procent. Korony te stanowią dalszą zaliczkę z sumy, przypadającej na Polskę z rozdziału zapasu złota z masy likwidacyjnej Banku austrjacko-węgierskiego na podstawie ostatecznej umowy likwidatora Banku austrjacko-węgierskiego z państwami sukcesyjnemi z marca b. r. Wysyłka złota tego z Wiednia nastąpi niezwłocznie po ratyfikacji umowy, wspomnianej przez Polskę.

Niezależnie od tej zaliczki oczekiwać należy w dalszym ciągu po ratyfikacji umowy przez wszystkie państwa sukcesyjne, jeszcze 8 do 9 miljonów koron złotych dla Polski przy ostatecznym rozdziale masy likwidacyjnej Banku austrjacko-węgierskiego. Niewątpliwie takie wydatne zwiększenie się zapasów naszego złota nie pozostanie bez dodatniego wpływu na nasze stosunki finansowe.

* Z RYNKÓW TOWAROWYCH. W hurcie spadły ceny przeciętnie o 20—25 procent. W fabrykach sukna zmniejszono produkcję z powodu zastoju. Fabrykanci niechętnie zakupują obecnie surowce, spodziewając się zniżki. Towary wełniane trzymają się w cenie z powodu nadchodzącego sezonu zimowego, lecz teraz obroty są słabe. Norymberszczyzna krajowa staniała o jakie 10 procent. Obroty nie bardzo się zmniejszyły. W dziale skór jest cisza kompletna. Obecnie mało się sprzedaje. W dziale kolonjalnym, gdzie ceny naogół spadają, jeden tylko cukier trzyma się w cenie. Mączka podrożała o 20 procent.

W handlu detalicznym nie tylko nie znać żadnej zniżki cen, lecz owszem w ostatnich dniach wyczuć można było wyraźną tendencję zwyżkową tak dla artykułów żywności, jak i dla manufaktury obuwia i towarów galanteryjnych, których ceny ciągle się podnoszą.

* O WYWÓZ ZIEMNIAKÓW I ŚRODKÓW ŻYWNOŚCI. Polityka wywozowa obecnego rządu, inspirowana głównie przez nowego ministra skarbu, pragnącego przez poprawienie naszego bilansu płatniczego przyczynić się do stabilizacji polskiej waluty, stała się w ostatnich dniach przedmiotem żywych dyskusyj na szpaltach naszych dzienników. Pewna ich część atakuje rząd i ministra skarbu z powodu zapowiedzianych i udzielonych już pozwoleń wywozowych środków żywności, czyniąc ich odpowiedzialnymi za ewentualne przykre konsekwencje, jakie pociągnąć może wspomniany eksport, przyczyniający się do dalszego wzrostu drożyzny.

Z ostrą krytyką spotkało się zwłaszcza udzielenie pozwolenia na wywóz 100.000 wagonów ziemniaków do Niemiec, które znalazły się obecnie w groźnem położeniu z powodu braku środków żywności, co, jak wiadomo, skłoniło kanclerza do pesymistycznych wynurzeń o zagrażającym głodzie i rewolucyjnych rozruchach. Nie bez racji zarzuca p. Nowicki w warszawskim „Kurjerze Informacyjnym" rządowi naszemu, że nie wykorzystał tej okoliczności, mogąc udzielenie pozwolenia na wywóz ziemniaków uczynić zależnem od zaprzestania przez Niemcy bojkotu towarowego względem Polski, oraz szykan kolejowych na Górnym Śląsku, nie mówiąc już o zbrodniach morderstwa, popełnianych przez tych, których mamy obecnie żywić naszemi ziemniakami, na naszych braciach w Opolskiem.

Powtóre słuszne jest również przypuszczenie, że producenci rolni, otrzymawszy gotówkę za eksport ziemniaków, okażą niechęć do pozbywania się zapasów zboża i innych artykułów, których ceny skutkiem tego momentalnie pójdą znów w górę, zwłaszcza, że i jaja i cukier mają również stać się przedmiotem silnego wywozu. Orgja drożyzny, napychając kieszenie producentów, czy lichwiarzy żywnościowych może się znów skrupić na głodujących mieszkańcach miast i ośrodków przemysłowych. Niemniej w ostatnich dniach dochodzą nas ze sfer rolniczych ciągłe wiadomości, że niezwykle silne opady deszczowe spowodowały masowe psucie się ziemniaków, leżących jeszcze w ziemi, których olbrzymie ilości poczęły już gnić.

Wiadomości giełdowe

Z GIEŁDY KRAKOWSKIEJ. Trwająca od szeregu dni na rynku dewizowym tendencja zwyżkowa uległa w dniu wczorajszym przesileniu. Obrotów dokonywano przeważnie po kursie zniżkowym. Osłabły znacznie dolary, także franki, liry, floreny, marka niemiecka (½ punktu) i korona czeska (5). Zresztą bez zmiany.

Akcjami przemysłowemi i handlowemi obracano niewiele po kursie niejednolitym, przeważnie słabszym. Większem powodzeniem cieszyły się tylko »Siersza górnicza«, w ostatnich dniach silnie zwyżkowa, oraz »Zieleniewski«. Akcje bankowe i papiery procentowe bez ruchu.

Cedula kursowa giełdy krakowskiej
z dnia 27 września 1922

	ofiar.	żąd.
Papiery państwowe:		
4% poż. prem. (miljonówka)	1550'—	1650'—
Akcje bankowe handl. i przem.		
Polski Bank Przemysłowy	600'—	700'—
Bank Hipoteczny	750'—	850'—
Bank Małopolski	725'—	775'—
Ziemski Bank Kredytowy	575'—	625'—
Akc. Bank Związkowy	650'—	700'—
Bank Komercjalny	425'—	475'—
Powszechny Bank Kredytowy	350'—	400'—
Bank Ziemski dla Kresów, Łańcut	600'—	700'—
Bank Kredytowy w Warszawie	3500'—	
Bank Związku Spółek zarobk.	2100'—	2300'—
Polskie Tow. handlowe	800'—	900'—
Handlowa Spółka akcyjna »Impex«	175'—	225'—
»Pharma« (mag. B. Jawornicki)	3300'—	3500'—
»Polski Glob«	600'—	700'—
Żegluga Polska	250'—	300'—
Zieleniewski	6000'—	6300'—
Transakcja	6300'—	6000'—
Warsz. Ska akc. bud. parow.	1100'—	1200'—
Transakcja		1200'—
H. Cegielski, fabr. masz. Poznań	3500'—	3700'—
Transakcja		3600'—
»Potęga« Tow. pol. fabr. huty żel.	28000'—	31000'—
»Lemiesz« fabryki maszyn roln.	10000'—	12000'—
»Trzebinia« fabr. masz. i narz. roln.	1700'—	1800'—
Zakłady amun. Pocisk	825'—	925'—
»Automotor« fabryka samochod.	1200'—	1300'—
Fabr. Portland-Cementu Szczakowa	25000'—	28000'—
»Górka« fabryka cementu	7700'—	8000'—
Sierszańskie zakłady górnicze	12500'—	13500'—
Transakcja		13250'—
»Tepege« Tow. dla przeds. górn.	7700'—	8000'—
Transakcja	8000'—	7700'—
Polska Nafta	1800'—	1900'—
Transakcja		1825'—
»Pezet« Powsz. zakłady budowl.	1350'—	1450'—
Fabr. przetw. tłuszcz. w Trzebini	4600'—	4800'—
Transakcja		4700'—
»Krakus« Zjedn. fab. przetw. wysk.	2000'—	2200'—
Transakcja		2100'—
Fabryka porcelany w Ćmielowie	3200'—	3400'—
Fabr. i raf. cukru w Chodorowie	5300'—	5500'—
Ska akc. elektr. okr. w Sierszy	1150'—	1250'—

Waluty i dewizy:

	kup.	sprz.	czeki: kup.	czeki: sprz.
Dolary St. Zjed.	8400'—	8600'—	8400'—	8600'—
Dolary kanad.	8300'—	8500'—	8300'—	8500'—
Franki francuskie	630'—	660'—	640'—	670'—
Transakcja			665'—	655'—
Franki belgijskie	620'—	650'—	620'—	650'—
Franki szwajcar.	1550'—	1650'—	1550'—	1650'—
Transakcja			1600'—	1625'—
Funty szterl.	37500'—	38500'—	37500'—	38500'—
Marki niemieckie	5'25	6'—	5'25	6'—
Transakcja			5'75	5'65
Korony austr.	0'10½	0'11½	0'10½	0'11½
Transakcja				0'10.60
Korony czeskie	240'—	265'—	255'—	270'—
Transakcja			267'—	263'—
Korony węgierskie	3'50	4'—	3'50	4'—
Lei rumuńskie	37'—	42'—	40'—	47'—
Liry włoskie	345'—	365'—	345'—	365'—
Transakcja				359'—
Floreny holend.	3300'—	3500'—	3300'—	3500'—

GIEŁDA WARSZAWSKA. (27 września). Miljonówka trans. 1550—1555. 4½% Tow. kred. ziem. za 100 rubli trans. —, sprzedaż 227, kupno 223, obligacje m. Warszawy rublowe trans. —, sprzedaż 227, kupno 223.

Akcje: Częstocice 121.500—123.000, Bank kredytowy w Warszawie 3750—3850, Warsz. Tow. fabryk cukru 121.000—119.000—120.500, Drzewny przemysł i handel 1650, Warsz. Tow. kopalń i zakładów hutn. 16.600—16.400—16.500, Lilpop-Rau-Lowenstein 6050—5975—6100, Ostrowieckie zakłady 12.200—12.100, Rudzki i Ska 4000—3900, Starachowice 6950—6850, Zakład amunicyjny Pocisk 197.000—199.000—198.500, Borkowski 1675—1630—1665, Bracia Jabłkowscy 1575, Warsz. Tow. transp. i żeglugi 1950—2050, Polska nafta 1850.

Waluty: Dolary Stanów Zjedn. trans. 8725—8500—8550, sprzedaż 8570, kupno 8530, dolary kanadyjskie trans. 8450, franki francuskie trans. 654.50, marki niemieckie trans. 570—550.

Czeki: Gdańsk trans. 5'60—5'40, sprzedaż 5'55, kupno 5'25. Belgja trans. 614—618, sprzedaż 621, kupno 615, Berlin trans. 5'80—5'40, sprzedaż 5'55, kupno 5'25. Londyn 39.150—38.000—38.100, sprzedaż 38.250, kupno 37.950, Nowy York trans. 8700—8500—8550, sprzedaż 8570, kupno 8530, dolary drobne sprzedaż 8550, kupno 8510, Paryż trans. 667'50—656, sprzedaż 659, kupno 653. Praga trans. 250, Szwajcarja trans. 1605, sprzedaż 1605, kupno 1593, Wiedeń sprzedaż 11'50, kupno 11.

GIEŁDA PRASKA. Dnia 25 września notowano dolary 31'80—32'20.

GIEŁDA SZWAJCARSKA. (27 września). Berlin 0'33½, Holandja 207'75, Nowy York 535'75, Londyn 2363, Paryż 40'80, Medjolan 22'87, Praga 16'75, Bruksela 38'45, Kopenhaga 111'50, Sztokholm 141'50, Chrystjanja 90'50, Madryt 82, Buenos Aires 189, Budapeszt 0'22½, Zagrzeb 1'80, Sofja 3'25, **Warszawa 0'06½** Wiedeń 0'00¾, austr. korona stemplowana 0'00 7/8.

CZARNA GIEŁDA W WARSZAWIE. (Tel. wł.). Dolary 8500, marki niemieckie 5'75, franki francuskie 660, franki szwajcarskie 1600, funty szterl. 37.500 mk.

CZARNA GIEŁDA WE LWOWIE. (Tel. wł.) Dolary 8700, marki niemieckie 6'50, franki francuskie 650, korony czeskie 260, franki szwajcarskie 1500 mk.

Odpowiedzialny redaktor:
MICHAŁ KONOPIŃSKI.

Zgubiono na dworcu osobowym w Krakowie, czarny portfel z dokumentami wojskowemi na nazwisko Jankiel Diller, ur. w r. 1899, w Brzozowie, wystawiono przez P. K. U. w Przemyślu, które unieważniam. Za zwrot wysokie wynagrodzenie: G. Brand, Kraków, ul. Starowiślna 6. 4576

Nauki gry na fortepianie, na żądanie wykład i konwersacja w języku francuskim, udziela młoda pani z dobrego towarzystwa. — Zgłoszenia pod „R. P." przyjmuje Administracja „Nowej Reformy". 4564 1 5

Zgubioną kartę zwolnienia Dra Ludwika Sussera z Krakowa, unieważnia się. 4570

Mając lokal w śródmieściu, przystąpię do spółki lub przyjmę spólnika. Zgłoszenia pod „Z. Z." przyjmuje Administracja „Nowej Reformy". 4565

Zajęcia w biurze, jako kasjerka lub ekspedjentka — poszukuje osoba młoda, inteligentna, z praktyką w biurze administracji dziennika, pisząca na maszynie. Zgłoszenia pod „Zajęcie" przyjmuje Administracja „Nowej Reformy". 4572

Kupimy kasę ogniotrwałą, nową lub używaną. Zgłoszenia pod „Wues" do biura ogłoszeń Feliksa Stattera, Kraków, Grodzka 15. 4569 1 2

Poszukuję wspólnika z kapitałem 1½ miljona mkp. do otwarcia w Krakowie zakładu dentystycznego. Mieszkanie mam. Zgłoszenia pod „Dentysta" przyjmuje Administracja „N. Reformy". 4580 1 2

Skradzione dokumenta wojskowe oraz legitymację politechniki lwowskiej na nazwisko Stanisław Serafin, unieważnia się. 4563

Maszyna parowa 35/40 KM., gruntownie zremontowana, z kotłem rurkowym 35 m kwadr. pow. ogrzew., 8 atm., sprzeda fabryka maszyn M. Kanarek, Spółka z ogr. por. Kraków, Szewska 9. 4578 1 2

H. WIELKOPOLSKI
Tajemnica powodzenia w życiu. — Książkę powyższą wysyła za poprzedniem nadesłaniem 500 mkp., lub za zaliczką 600 mkp. „Novitas", Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 38. 4426 5 7

Sypialnie, jadalnie, łóżka, materace włósienne, bibljoteczki, otomany, dwa garnitury salonowe i. t. d. sprzedaje najtaniej Zakład tapicerski ul. św. Jana l. 13. 4455 5 9

Pomorze. Fabryka wód mineralnych z budynkami, browarem, hurtownią spirytusu, piwa, przyrządami. — 3 domy, piekarnia, sklep kolonialny, ogród, łąka mkp. 5,000.000. — Majątek rycerski 3 tysiące morgów, z łąkami, lasem, dużym ogrodem, gorzelnią i inwentarzami. — Dom II-p. w Toruniu 4.000.000 mkp. — Dom I-p., 2 morgi ogrodu, 230 drzew owocowych, w Toruniu 4,000.000 mkp. — Kamienica II-p., ogród, parcela 1 morgowa, sklep, 3 pokoje, kuchnia wolne, w Bydgoszczy, oraz wiele kamienic, gospodarstw i folwarków sprzeda Biuro „Uczciwość", Kraków, Podwale 3. 4502 3 4

Otomany, garnitur salonowy, tanio do sprzedania, oraz przyjmuje wszystkie roboty tapicerskie: Piechowicz, ul. Mikołajska 7 (róg ul. św. Krzyża). 4457 5 5

Kupuję papiery stare, zapisane, wszelkiego rodzaju, w każdej ilości i płacę najwyższe ceny. — Rosenfeld, pl. Szczepański 9, sklep. 4541 2 2

Na spłaty

dogodne, miesięczne dostarczamy **książki, obrazy i gry.** Nowy, obszerny katalog za nadesłaniem 80 mkp. Adres: **Księgarnia wydawnicza polska,** Poznań, Ratajczaka 11 a. — Hurtownie kalendarza Marjańskie, książki do nabożeństwa, pocztówki z widokami, papiery i inne artykuły piśmienne tanio do nabycia. 4523 2 4

Udzielam lekcyj gry na skrzypcach i na fortepianie. Aleja Mickiewicza 55. 4223

Czyść obuwie 4297 4 4

!!! KONICZYNKĄ !!!

ZAKŁADY CHEMICZNE, POZNAŃ — GŁÓWNA
JEN. REPR. W. SCHÖNTHALER, KRAKÓW, RADZIWIŁŁOWSKA 25.

MAŁOPOLSKI ZAKŁAD ODZIEŻY W KRAKOWIE

poleca swe sklepy i magazyny tekstylne
w Podgórzu, przy ul. Nadwiślańskiej 12
jakoteż Szatnię
w Krakowie, przy ul. Szczepańskiej 3
sprzedaje hurtownie i detalicznie towary:
wełniane i bawełniane na ubrania męskie i kostjumy damskie, cajgi, płótna białe na bieliznę, płócienka kolorowe, zefiry, drelichy, chustki duże i chustki na głowę, koce, **gotowe ubrania męskie, płaszcze, kurtki,** obuwie męskie, damskie, chłopięce i dziecięce.

300 20 0

Poszukuję

większej pożyczki do interesu. Gwarancja: hipoteka na majątku ziemskim. — Zgłoszenia pod „Pożyczka" do Biura ogłoszeń M. Hupczyca, Kraków, ul. Jagiellońska L. 7. 4579



JÓZEF GORECKI
REPREZENTACYA KRAJOWYCH FABRYK PRZEMYSŁU METALOWEGO
BIURA CENTRALNE I SKŁADY KRAKÓW UL. STAROWIŚLNA 46.
ADRES TELEGR. „JUGOR KRAKÓW" TEL. Nr 242
DOSTARCZA NAJLEPSZEJ JAKOŚCI:
TRANINY DRUCIANE, SIATKI DO OGRODZEŃ I RAFY, DRUT SUROWY I OCYNK., LINY, GWOŹDZIE, ŁAŃCUCHY, MEBLE I MATERACE SIATKOWE.
(PRODUKTA GÓRNICZO-HUTNICZE)
4172 3 3

Kino „Metropol" z nowoczesnem urządzeniem, na 550 miejsc, bardzo dobrze prosperujące

Panorama światowa fabrykat A. Fuhrmana, Berlin na 25 miejsc, piękny aparat

2 lustra gięte przedstawiające: 1) wysoką i szczupłą osobę; 2) niską i grubą osobę, tylko dla śmiechu

Zbiór starych i cennych monet

Kasa National z 4-ma szufladami, na 999 mk 99 fen, prawie nowa

2 motory na 1½ konia siły

4483 2 3

Maszyny dla holewkarzy: 1 do ścinania brzegów, Fortuna; 1 do dzierzgania dziurek, Singera; 1 płaska do szycia, Singera; 2 słupkowe do szycia Singera; 1 automatyczna do wsadzania guzików

z powodu innego przedsiębiorstwa, sprzeda

W. Szelmeczka, Inowrocław

KASA CHORYCH MIASTA KRAKOWA.

L. cz. 85. 4560

OBWIESZCZENIE.

Na zasadzie art. 21 ustawy z dnia 19-go maja 1920 r., Dz. U. Rzp. P. Nr 44, poz. 272, oraz reskryptu ministerstwa pracy i opieki społecznej w Warszawie z dnia 22 go września 1922 r., Nr 2253/VII, Zarząd Kasy chorych m. Krakowa, uwzględniając obecne zmiany w stosunkach zarobkowych, oraz wzrost drożyzny, zmienia podział na grupy zarobkowe, oraz rozszerza z dniem 1-go października 1922 r. granicę płacy ustawowej z 1.000 mkp. do 2 400 mkp. dziennie.

Wobec tego § 19 statutu Kasy obejmować będzie XX grup zarobkowych w ten sposób, że do ostatniej grupy przydzielać się będzie ubezpieczonych z faktycznym zarobkiem ponad 2.250 mkp. dziennie. Stosownie do tego podwyższone zostaną odpowiednio wszystkie opłaty, jak też ustawowe zasiłki dla ubezpieczonych.

Równocześnie ministerstwo pracy i opieki społecznej, na podstawie art. 19 i 102 cytowanej wyżej ustawy, określiło wartość świadczeń w naturze, miarodajną od dnia 1-go października 1922 r. przy obliczaniu zarobku ubezpieczonych w okręgu Kasy chorych m. Krakowa (mieszkanie, życie, odzież, świadczenia osób trzecich i t. p.) odnośnie do służby domowej, służących, lokajów, staugretów, odźwiernych, gospodyń, dozorców domu, terminatorów, służby hotelowej i kelnerów.

Wzywa się zatem wszystkich pracodawców, aby w przeciągu 3 dni od daty niniejszego ogłoszenia podali rzeczywistą wysokość obecnych zarobków ubezpieczonych (świadczenia w gotówce, naturze i od osób trzecich), w przeciwnym bowiem razie podlegną karom, przewidzianym w wyżej wzmiankowanej ustawie.

Również sami ubezpieczeni we własnym interesie (zasiłki pieniężne, szpitalne, dla położnic i pogrzebowe) powinni starać się o to, aby pracodawcy niniejszemu wezwaniu uczynili zadość, przyczem zaznacza się, że po myśli art. 55 ust. 2 pracodawcy obowiązani są dać listę płatniczą Kasy chorych do przejrzenia każdemu ze swych pracowników.

Potrzebne druki, t. j. tabelki, obejmujące podział i nowe grupy zarobkowe, wysokość opłat członków i pracodawców, jakoteż zasiłków, wreszcie określenie wartości świadczeń w naturze, można otrzymać w Kasie w godzinach urzędowych.

Kraków, dnia 25 września 1922 r.

Zarząd Kasy chorych m. Krakowa.

LAKIERY olejne i spirytusowe

poleca wagonami i w mniejszych ilościach

Wielkopolska wytwórnia chemiczna, Tow. akc.
Poznań, Aleje Marcinkowskiego L. 5. Telefon 3060, 3686.
4024

Wyszło z druku — Wyszło z druku

wydanie drugie uzupełnione

URZĘDOWEGO ROZKŁADU JAZDY

(ważne do 31 maja 1923 r.)

wydawnictwo ministerstwa kolei żelazn. 4276

nakładem Polskiego Towarzystwa księgarni kolejowych „RUCH" Spółka akc. Warszawa, Poznańska 38, telefon 68 61 i 68-62.
Oddziały: Poznań, Kraków, Lwów, Wilno, Katowice, Gdańsk.
Do nabycia we wszystkich księgarniach i kioskach kolejowych.
Ekspedycja hurtowna z centrali i oddziałów Tow. „Ruch".

RADA ZARZĄDZAJĄCA SPÓŁKI AKCYJNEJ

pod firmą:

ZAKŁADY MECHANICZNE „URSUS"

S. A. W WARSZAWIE

zawiadamia WPanów akcjonarjuszy, że na mocy umowy z ministerstwem spraw wojskowych i przy współdziałaniu rządu, Spółka przystępuje do budowy fabryki samochodów.

W tym celu, na zasadzie uchwały Walnego Zgromadzenia akcjonarjuszy z dnia 1 czerwca b. r. i zezwolenia ministerstwa przemysłu i handlu oraz ministerstwa skarbu z dnia 12 lipca b. r., ogłoszonego w »Monitorze Polskim« Nr 195 z dnia 29 sierpnia b. r. Spółka podwyższa na razie dotychczasowy kapitał akcyjny, wynoszący mkp. 25,000.000 o mkp. 125,000.000, czyli do mkp. 150,000.000, drogą II-giej emisji 250.000 sztuk nowych akcyj, z których 10% będą imienne, reszta zaś opiewać będzie na okaziciela, nominalnej wartości mkp. 500 każda, na następujących warunkach:

a) 50.000 sztuk akcyj II emisji Rada zarządzająca przydzieli dotychczasowym akcjonarjuszom w stosunku do ilości posiadanych akcyj po cenie nominalnej.

b) Pierwszeństwo do nabycia pozostałych 200.000 sztuk akcyj nowej emisji służy właścicielom akcyj emisji poprzedniej w stosunku do ilości posiadanych akcyj, zatem 4 akcje nowej emisji przypadają za 1 akcję emisji poprzedniej.

c) Cenę emisyjną 200.000 sztuk akcyj nowej emisji (p. „b") określa się na mkp. 3.000, z których mkp. 500 przeznacza się na kapitał zakładowy, resztę zaś, po pokryciu kosztów z nową emisją związanych, na kapitał zapasowy.

d) Akcjonarjusze, chcący korzystać z przysługującego im prawa pierwszeństwa nabycia akcyj II emisji, winni w terminie do dnia 1-go listopada b. r. przedstawić, w miejscach poniżej wymienionych, swoje dotychczasowe akcje do ostemplowania i jednocześnie wpłacić całkowitą należytość za akcje II emisji wraz z 3% podatkiem giełdowym.

e) Po upływie terminu dnia 1 listopada b. r., dokona Rada zarządzająca, według swego uznania, repartycji tych akcyj, na które dotychczasowi akcjonarjusze z tytułu posiadania pierwszeństwa nie wpłacą całkowitej należności.

f) Pod względem udziału w zyskach i praw, przysługujących akcjonarjuszom, akcje nowej emisji będą zrównane z akcjami emisyj poprzednich, z prawem na dywidendę od dnia 1 stycznia 1923 r.

g) Z ogólnej liczby nabywanych akcyj II emisji, każdy dotychczasowy akcjonarjusz ma prawo otrzymać 10% akcyj imiennych i 90% akcyj na okaziciela.

h) Zgłoszenia i wpłaty na akcje przyjmują:

Biuro Zarządu Spółki, Warszawa, ul. Skierniewicka 27/29;
Polski Bank Krajowy, Warszawa, Lwów i wszystkie jego filje;
Bank Małopolski S. A. w Krakowie, Rynek główny 25;
Bank Małopolski S. A., Oddział w Warszawie, ul. Marszałkowska 154 i wszystkie Oddziały prowincjonalne.

4503 3 3

Przewodnik turystyczny po Krakowie.

Rozkład jazdy kolei żelaznych z Krakowa.

Z dworca głównego odchodzą: o g. 1·48 posp. do Lwowa; o g. 5·20 posp. do Krynicy i N. Zagórza przez Tarnów; o g. 5·40 posp. do Zakopanego i Rabki; o g. 6·01 osob. do Niepołomic; 7·00 posp. do Lwowa; o g. 7·55 osob. do Lwowa; o g. 7·25 posp. do Zakopanego; o g. 8·10 osob. do Bochni; o godz. 8·40 osob. do Wieliczki; o godz. 10·25 osob. do Lwowa; o g. 11·00 osob. do Krynicy przez Tarnów; o g. 13·25 osob. do Zakopanego i Nowego Sącza przez Suchą; o g. 14·00 osob. do Wieliczki i Oświęcimia przez Skawinę; o g. 14·20 osob. do Kocmyrzowa; o g. 14·35 osob. do Stanisławowa i Lwowa przez Stróże i Sambor; o g. 14·45 osob. do Niepołomic; o g. 18·20 osob. do Lublina przez Rozwadów; o g. 19·25 osob. do Lwowa; o g. 19·35 osob. do Tarnowa; o g. 20·10 osob. do Wieliczki; o g. 20·50 osob. do Lwowa; o g. 22·40 osob. do Krynicy i Orłowa przez Tarnów; do Stanisławowa przez Stróże, Stryj; o g. 23·00 osob. do Lwowa; o g. 23·45 osob. do Zakopanego przez Suchą; do Stanisławowa przez Suchą, Stryj.

Z dworca głównego odchodzą: o g. 0·35 posp. do Warszawy; o g. 1·20 posp. do Piotrowic (Wiednia, Pragi); o g. 3·55 osob. do Piotrowic; o g. 7·15 osob. do Piotrowic i Katowic; o g. 10·25 osob. do Żywca przez Dziedzice; o g. 14·14 osob. do Piotrowic; o g. 17·10 osob. do Cieszyna i Żywca przez Dziedzice; o g. 17·40 posp. do Gdańska przez Katowice, Poznań; o g. 19·40 osob. do Żywca przez Dziedzice; o g. 20·05 posp. do Poznania przez Katowice; o g. 22·45 posp. do Warszawy.

Z nowego dworca osobowego „zachodniego" odchodzą: o g. 8·00 posp. do Warszawy; o g. 10·00 osob. do Warszawy; o g. 13·20 osob. do Trzebini; o g. 17·50 osob. do Warszawy przez Dęblin i do Katowic; o g. 19·30 osob. do Warszawy; o g. 22·35 posp. do Warszawy przez Dęblin; o g. 22·55 osob. do Łodzi; o g. 23·15 osob. do Dziedzic.

Władze:

Województwo, ul. Basztowa L. 26, tel. 1141; godz. przyjęć: wojewoda od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3, dla stron od 10—1. **Starostwo krakowskie,** ul. Starowiślna L. 13, tel. 3554; godziny przyjęć: starosta od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3, dla stron od 10—1. **Magistrat,** plac WW. Świętych L. 3, tel. 46; godz. przyjęć w prezydjum miasta: od 12—2 z wyjątkiem niedziel i świąt; godziny urzędowe od 8—2. **Dyrekcja kolei państwowych,** plac Matejki L. 12, telefon 2458; godziny przyjęć: prezes dyrekcji od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3 z wyjątkiem niedziel i świąt. **Dyrekcja policji,** ul. Krupnicza L. 34, telefon 458; godziny urzędowe: od 8—3

Wawel i muzea:

Zamek królewski na Wawelu zwiedzać można od godziny 9 do zmroku. Wstęp do Zamku 50 mkp. (Zarząd Zamku królewskiego tel. 1262). **Muzeum narodowe,** Sukiennice, tel. 168, otw. codziennie od 10—2, wstęp 50 mkp. **Muzeum Czapskich,** ul. Wolska L. 10, tel. 519; otwarte w niedziele i środy od 10—2 wstęp 50 mkp. **Dom i muzeum J. Matejki,** ul. Florjańska 41, otw. codziennie od 10—2, wstęp 50 mkp. **Muzeum Czartoryskich,** ul. Pijarska L. 6, otw. we wtorki i piątki od 10—12. **Miejskie Muzeum przemysłowe,** ul. Smoleńsk 9, tel. 1339, otw. od 10—1, wstęp 5 mkp. **Muzeum etnograficzne,** Wawel 7, otwarte w niedziele, święta, wtorki i czwartki od 11—1, wstęp 50 mkp. **Wystawa Towarzystwa sztuk pięknych,** pl. Szczepański 1, tel. 8, otwarta codziennie od 10—4 popoł.: wstęp 100 mkp. **Wystawa przemysłu polskiego Ligi pomocy przemysłowej** ul. Straszewskiego 28, wstęp wolny od 9—1 i od 3—6.

Biura kupna i sprzedaży nieruchomości.

„Uczciwość" Biuro kupna i sprzedaży kamienic, realności, folwarków sprzedaje i przyjmuje do kupna, Podwale 3, obok poczty.

Biura ogłoszeń.

Ogłoszenia do pism całego świata **prenumeruje** i przyjmuje Biuro reklamy prasowej **„Promień", Kraków, Rynek gł. 30.**

Powszechne Biuro reklamy **„Prasa",** Karmelicka 16, tel. 2086, przyjmuje ogłoszenia do wszystkich czasopism krajowych i zagranicznych.

Ogłoszenia prasowe i reklamy kolejowe „Ruch", S. A., ul. Szczepańska 9, tel. 369.

Przedsiębiorstwa transportowe.

Centralne Biuro spedycyjne W. Bejański, Kraków, ul. Andrzeja Potockiego 9, I piętro, (Dom własny) Telef. 3218-19.

Biuro spedycyjne **H. Mendelsohn,** plac Dominikański 1, telefony 86 i 2056.

Fabryki.

„Glorja", fabryka **świec,** wyrobów woskowych. Spółka z ogr. odp., Sławkowska 11.

Kilimy własnego wyrobu, także na zamówienia — sprzedaje fabryka S. Nycza, ul. Gołębia 3, od godz. 9—1 i 3—6.

Farbiarnie i pralnie.

„Tęcza" zjedn. krak. chemiczne czyszczelnie, pralnie i farbiarnie „Tęcza Wisła-Lilja", Spółka z ogr. por., w Krakowie, ul. Czarnowiejska l. 72—74, 11 sklepów w mieście, wykonują powierzone jej roboty w ciągu 6 dni.

Przyjmuje do farbowania i chem. czyszczenia w przeciągu 6 dni. — **I. Schmausowa,** ul. Grodzka 71, (naprzeciw hotelu Royal).

Fortepiany,

pianina i fisharmonje firm pierwszorzędnych, jak:

Bechstein
Bösendorfer
Blüthner
Ehrbar
Ibach
Kotykiewicz
Lauberger & Gloss
Seiler
Schiedmayer
Stingl
Wirth

do nabycia w składzie fortepianów **Heleny Smolarskiej, Wolska 7.**

Kino.

Kino „Opieka" ul. Zielona 17. Czysty zysk dla inwalidów wojennych. Przedstawienia codziennie od godz. 5-tej w święta od 3-ciej.

Księgarnie i sprzedaż dzienników i mód.

Księgarnia i sprzedaż gazet: **„Ruch",** S. A., ul. Szczepańska 9, tel. 369.

Najnowsze żurnale mód stale do nabycia u firmy M. Landau, Kraków, ul. św. Krzyża 5.

Laboratorja kosmetyczne i perfumerja.

Laboratorjum kosmetyczne **Franciszki Budziaszek,** Grodzka l. 3, I. p., dobrze zaopatrzony zakład w wyroby kosmetyczne.

Materjały tekstylne, zakłady kraw. konfekcja i galanterja.

Zakład krawiecki damski i męski
J. Kumala, ul. Szczepańska 11.
Zamówienia dla pań i panów z materjałów własnych i dostarczonych, szybko i dokładnie. Gotowa konfekcja damska. Ceny 25% niżej cennika.

Pracownia sukien
kostjumów i płaszczy
ANNY MIŚ
przeniesiona
na ulicę Szpitalną 17, I piętro
przyjmuje wszelkie roboty.
Ceny **bardzo** przystępne.

Bazar krajowy
Krajowego Związku przemysłowego
w Krakowie, Rynek gł. l. 33
poleca:
zefiry, płótna na bieliznę i pościel, płócienka, markizety, batysty, chusteczki do nosa, pończochy, skarpetki, koce, kilimy, wyroby koszykarskie, **rzeźby, zabawki.**
Ceny bardzo przystępne.

Szkoły kroju.

Jednomiesięczne kursa kroju damskiego systemem bez poprawy urządza „Antonina", **Krupnicza 22,** parter 22, oficyny C.

Salon mód.

„Ewa"
Kraków, ul. Gołębia l. 5.
Telefon Nr 1518.
Ostatnie nowości w modelach kapeluszy. Wykonuje wszelkie prace w zakres modniarstwa wchodzące bardzo starannie, punktualnie i po cenach umiarkowanych.

REWIZJA LOSÓW.

Biuro rewizji losów przy Domu informacyjnym Eibenschütz, Rynek 8.

Obuwie.

Stanisław Hachaj, ul. św. Tomasza 9. Magazyn i pracownia obuwia damskiego, męskiego i dziecięcego. Najnowsze fasony angielskie, francuskie, warszawskie, stale na składzie w wielkim wyborze.

Zaprasza się P. T. Panie do oglądania świeżo nadeszłych modeli **obuwia** jesiennego. — **Gizela Brand,** Kraków, Starowiślna 6.

Najelegantsze obuwie, bielizna męska i damska, tylko u firmy **Weinmann, Starowiślna 6.**

Magazyn obuwia i pracownia Stefana Sajaka, ul. Sienna 1. 27.

Zakłady przemysłowe.

Zakłady wydawnicze i przemysłowe **„Syngraf",** S. A., Sławkowska l. 11.

Zakład tapicersko-dekoracyjny, **magazyn mebli** i wyrób **kołder A. Rybiński,** ul. Sławkowska 21. Telefon Nr 3468.

Katolicka wytwórnia kołder **M. Matusiewicz,** ul. Poselska 20.

Fabryka powroźnicza
specjalność liny popędowe (transmisyjne)
Stanisław Waikowiński
Kraków, Zwierzyniec, ul. Lelewela 11.

Zakłady naukowe.

„MATURA"
Kraków, Grodzka 60.
P. T. Wojskowi, Urzędnicy i osoby z prowincji przygotowują się szybko i dokładnie do matury i wszelkich egzaminów w zakresie szkół średnich i sem. naucz. Informacje i prospekty bezpłatnie.

Instytut języków Ansona przy ulicy Szewskiej 17, tel. 2233 co tydzień rozpoczyna nowe kursa języka angielskiego, francuskiego i niemieckiego

Naprawa samochodów

Auto-Guma
Zwierzyniecka 23.
Naprawa opon samochodowych według najnowszych zdobyczy techniki zagranicą. Za źle naprawione opony zwraca się pieniądze.

Zakład fotograficzny.

„Ersa", ulica Starowiślna (Plac Wielopole), przystanek tramwaju 3 i 6, wykonuje fotografje na legitymacje, paszporty i wszelkie zdjęcia fotograficzne w **5-ciu minutach**

DRUKARNIA LITERACKA
w Krakowie
ul. Jagiellońska 10, tel. 401
przyjmuje
wszelkie roboty, wchodzące w zakres sztuki drukarskiej.
Maszyny pospieszne i rotacyjne.

W Drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska L. 10. Rzadca Drukarni L. K. Górski.